

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:
Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári
csekk száma:
25.342.

Megjelenik:
minden hónap 1-én és 15-én
Telefon: 153-079.

Az üstökös

(A hősi halált halt Kormányzóhelyettes emlékére)

Üstökös voltál. Egy ország egén
tozáróppenő, ifjú, szép csoda...
Üstökös-lélek, kinek a magány,
a szűz magasság volt az otthona.

De jaj, törvénye van a csillagoknak
és ítélkeznek azon, ki merész
földi vágyakkal országukba tör
s az ég titkai között szertenéz!

Téged is várt már büntető haragjuk,
«Megállj!»-t kiáltott a végzet Feléd,
nem nézve azt, hogy homlokodon hordod
a küldetésnek fénylő, szent jelét!

Nem bánta azt se, hogy nem egy a sokból
de egy az egyből hull alá Veled,
s ür jön Utánad, sötét, mély talány,
és millióké a Te éjjeled!

... Üstökös voltál, mely jön s távozik,
egy pillanatra látja földi szem,
a titkok útján egyedül bolyong
és nem kíséri soha, senkisem...

Utánad nézünk. Mért is nem lehettél
Felettünk álló, őrző csillagunk?
Üres az égbolt, hideg és komor,
de mégis hisszük, hogy megvirradunk!

AGYAGFALVI HEGYI ISTVÁN

A strohmannokról.

Írta: nemes TÁNCZOS FERENC százados.

A mai időkben, különösen mióta a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939. évi LV. törvénycikk napvilágot látott, sok szó esik a strohmannokról.

A strohmann általános jellegű fogalmi meghatározása nehéz, mert a strohmann célja és szerepe többféle is lehet. A régi értelemben vett strohmann szerepe például egészen más volt, mint a mai strohmannoké. Altalában azt mondhatjuk, hogy a strohmann az a személy, aki rendszerint a számára biztosított előnyökért kifelé olyan szerepet vállal, amelyet valójában nem tölt be.

Maga a német „strohmann” szó hű fordításban szalmabábot jelent és azt a fogalmat fejezi ki, amit a magyar nyelv „madárijesztő”-nek nevez. Szalmacsutakokból mintázott emberformát, melyet a földön helyeznek el, hogy a kártékony madarak megijedjenek és tovaszálljanak.

A régi világban, az átvitt értelemben használt strohmannság főként a kereskedelmi életben burjánzott el. Akkoriban több iparos és kereskedő úgy károsította meg a hitelezőit, hogy egy szép reggelre megváltoztatta a cégtábláját és rendszerint a felesége nevét íratta rá. Sokáig divott ez a veszedelmes szokás, mellyel az adós megszabadult minden tartozásától, a hitelezők pedig nem tudták behajtani követelésüket, mert az új cégnél a régi cég adósságáért végrehajtást foganatosítani nem lehetett. Az ilyen károsító cselekményeket most már nem lehet büntetlenül elkövetni, mert ezt a cselekményt a Btk. csalárd bukás büntetéként minősíti és súlyos

szabadságvesztés-büntetéssel torolja meg. Az enyhébb esetekben hitelsértést állapíthat meg a bíróság, amely ugyancsak komoly szabadságvesztés-büntetéssel jár. De gátat vetett az ilyen üzleti fogásoknak, illetve a hitelezők kijátszásának az üzletátruházási törvény is, amely kimondja, hogy üzletátruházás esetében a jogutód anyagi felelősséggel tartozik a jogelőd üzleti ügyekből származó tartozásaiért.

Újabban még jobban elszaporodott a strohmannok káros szerepe mind az ipari, mind a kereskedelmi életben, de most már egészen más téren. Amióta életbelépett a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939. évi IV. törvénycikk, mind gyakoribbá váltak az olyan esetek, melyekben strohmannok közreműködésével akarták kijátszani a törvény tiltó rendelkezéseit. Ez a törvény és annak végrehajtási utasítása számos olyan rendelkezést tartalmaz, amely kizárja a zsidókat az ipari, kereskedelmi és egyéb gazdasági vonatkozású életből, vagy legalább is korlátozza őket ebben. Sokan közülük úgy akartak ezen segíteni, hogy úgynevezett keresztény strohmannokat állítottak a maguk helyére. Szerződést vagy másfajta megállapodást kötöttek nemzsidó származású egyénekkel, akik a maguk nevére iparendélyt vagy iparjogot szereztek és a működésében korlátozott zsidó ezek nevében, illetve ezek jogán folytatta előbbi üzletét vagy üzemét és a szerződöttett strohmannnak haszonrészesedést biztosított. Keresztény egyéneknek strohmannként való szereplése nyilvánvalóan színleges iparűzés és beleütközik a fentebb említett törvény rendelkezéseibe.

A színleges iparűzéssel kapcsolatosan egyéb-

Kisértés.

Írta: Dr. SZABOLCS JÓZSEF főhadnagy.

Csuhai Péter csendőrőrmester barnaképű, zömök, harmincas ember volt. A belvederi Apolló szoborhoz bizony nem ültetett volna modellt, de tagjaiban kötélizmok feszültek, mellében pedig becsületes szív dobogott. Kerek koponyájába elég nehezen hatolt be a tudomány, de amit egyszer felfogott az agyveleje, az meggyökerezett benne, mint a jó földbe vetett mag. A Kiskúnság fekete ugara termeli ezt a fajtát.

Csuhai őrmester a Felvidékről aláhúzódo hegyek egyik falujában szolgálta a közbiztonságot, ahol a lányok maguk szötte-varrta cifra viganokban, főkéntökben járnak, a legények kalapján soha nem hervad el a virág, ajkuk pedig mindig nótától hangos. Török-tatárral verekedő, kardforgató kurta-nemes ősök bicskás ivadékaik ezek, akikkel bizony sok baja akadt Csuhai őrmesternek, különösen, amikor a napsütötte lankákon érlelt szőlők nedűje kiforrt. Ilyenkor az újbó átfűtötte a sűrű vérüket és bizony a csillagos nyelvű kések gyakran előkerültek a csizmaszárból.

De a falu lányai annál szelidebbek. Fekete hajú, fekete szemű, fehérbőrű szépségek, akik kezükben az imakönyvbe fogott rozmaringgal, szemérmesen lesütyött szemmel riszálják sok szoknyájukat vasárnaponként a falu temploma felé... A legszebb közöttük mégis a Török Mátyás bíró uram Boriska lánya volt. Így találta ezt Csuhai őrmester is, aki esténként a

bíró uramék ámbitusán pipaszó mellett beszélgetve el-elnézegette a varrása fölé hajló Boriska lehajtott szép fejét, fehér nyakát és ilyenkor a melle megtelt nehéz sóhajokkal, amiket alig győzött szélnek eregetni, mikor hazafelé vette útját a holdvilágos éjszakában. Mert hát bizony az asszonyféle nemcsak a belső értéket veszi figyelembe a férfiembernél és tudta az egész falu, hogy Boriska szíve a daliás gazdalegény, Széles Pista felé húz. Tudta ezt Csuhai őrmester is és ezért csak némán, szívének legtitkosabb zugában rejtve hordozta szerelmét, mint nehéz koloncot... A faluban egyedül Barna Jóska nem akart tudni a Boriska vonzalmáról. Táplálta a reménykedéseit az a talán tudatalatti kacérság is, amivel Boriska szívesen vette az ő széptevését is és táncban látható örömmel forgott a karján. Ilyen körülmények között persze a két legény között nem a legjobb volt a viszony. Kerülték is egymást, mert érezték, hogy a találkozóknak nagy baj lesz a vége...

Farsangkor a fiatalság táncmulatságot rendezett a „szalában”. Az őrsparancsnok Csuhai őrmestert vezényelte szolgálatba, hogy a táncmulatságon a rendet fenntartsa. Csuhai őrmester az eligazítás után elindult a szála felé...

Ott megy járőrtársával a falu széles főutcáján, a szála felől már idehallatszik a nagybögő duruzsolása... Odaérnek és belépnek a nagyszobába, csak éppen egy percre, körülnézni. Egy percre elhalkul a zsváj és ő a járőrtárral a nagyszobának abba a sarkába ballag, honnan szemmel tarthatja a nyitott ajtókon át a többi helyiséget is... Az ivóban a hosz-

ként a m. kir. minisztérium 5.010/1942. M. E. számú rendelete kimondja, hogy az illetékes iparhatóság az iparigazolványt, illetve iparendélyt visszavonhatja attól, aki az ipar gyakorlását nem jogosított személynek teszi lehetővé. Az ilyen egyén, kivételes esetektől eltekintve, 3 évig iparendélyt vagy iparigazolványt nem kaphat.

Teljesen megvilágítja a most divó strohmann-rendszer a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 124.000/1942. K. K. M. sz. rendelete, amely az 5.010/1942. M. E. sz. rendelet végrehajtása tárgyában a színleges iparüzés eseteinek kivizsgálását tartalmazza. Ez a rendelet többek között a következőket mondja:

Mindenre kiterjedő jogszabállyal meghatározni azt, hogy melyek azok a körülmények, amelyeknek fennforgása esetében a színleges iparüzés kétségtelenül megállapítható, a dolog természetéből folyóan nem lehet. Gondos mérlegeléssel kell elbírálni a felmerülő eseteket. A színleges és a tényleges iparüző közötti jogviszony valóságos tartalmát a felek gyakran úgy igyekeznek palástolni, hogy az a személy, aki engedélyt nem kaphat, harmadik személyek irányában, sőt a hatóságok előtt is, mint alkalmazott szerepel.

Színleges iparüzésre mutat — mondja a miniszteri rendelet — ha nemzsidónál az árubeszerzést, eladást, a pénz kezelését, könyvek vezetését, az üzlet, üzem vagy raktár és a kulcsok őrzését, alkalmazottak felvételét, elbocsátását, a munka beosztását, irányítását, az áruk feletti rendelkezést kizáróan vagy túlnyomóan zsidó végzi. Jellemző külső tünet a strohmannságra sokszor az, hogy a nemzsidó üzletét szombaton zárva tartja. Figyelemmel kell lenni a

bujtatott zsidó alkalmazott személyi és vagyoni viszonyaira. Ha az iparendélytel rendelkező teljesen vagyontalan, szaktudása nincs vagy hiányos, esetleg szellemi képessége igen alacsony, alaposan feltételezhető, hogy az ilyen iparos vagy kereskedő a kifelé alkalmazottként szereplő zsidót bujtatja, akinek a szakmában gyakorlata van s emellett megfelelő anyagi eszközökkel is rendelkezik. Gyakori eset, hogy a hatósági intézkedés következtében megszünt üzletben egyik-másik alkalmazott vagy más személy iparigazolványt szerez, az üzemet látszólag átveszi és a régi tulajdonost alkalmazza. Ez legtöbbször színleges iparüzést takar, mert nem az iparigazolvánnyal rendelkező, hanem a korábbi zsidó a tulajdonos. Színleges iparüzést kell megállapítani akkor is, ha a zsidó csendestárs annál, akinél ilyen társi-minőségén belül alkalmazottként is tevékenykedik, vagy ha nem is alkalmazott, de az üzem vagy üzlet vitelében ténylegesen irányítólag befolyik, ott rendelkezik és intézkedik. Az 5.010/1942. M. E. rendelet a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló jogszabályok helyes végrehajtását célozza, tehát a keresztény érdekek előmozdítását kívánja. Éppen ezért a keresztények iparigazolványának visszavonása csak abban az esetben indokolt, ha a közérdekelles magatartás, az összes körülmények gondos mérlegelése révén nyilvánvalóan megállapítható.

Annak megítéléséhez, hogy egy adott esetben a színleges iparüzés fennforog-e vagy sem, gyakran különleges szakértelem szükséges, ezért a döntésre jogosított iparhatóság szakértő szervek véleményét is kikérheti.

Ha jogerősen elvonták ilyen strohmannszerep-

szű kecskelábú asztal mellett ülnek a férfiember. Tiszta fehér ingben, fekete kabátban, amint az már illik. Az asztalfőn Török bíró uram olyan kemény-hegyesre pödört bajusszal, mint a vasszeg. Borogatnak és pipaszó mellett beszélgetnek politikáról, földről, adóról, termésről, no meg azután arról, hogy hogyan is történt tizenhatban a Doberdón... A kármentő előtt karéjban összeülekezve áll a legénység zsongója. Danolnak torkukszakadtából, nem nagyon törődve azzal, hogy bent mit húz a cigány. Mert bent a nagyszobában a Csuli cigány már húzza a talpalátót. Kócos, fekete fejét ráhajtja a hegedűjére és vigyorogva húzza a csárdást olyan veszettül, hogy a vonója körül csak úgy röpködnek a szakadt lószőrdarabok... Körben a fal mellett lócákon és székeken ülnek az asszonyok. Fekete ruhában, fekete fejkendő félrehajtott fejüket a zene ütemére billegetve visszaálmodják magukat fehér-ingvállas, piros-viganós korukba... Mert hát bizony az élet elszalad, még a szép leányok is megöregednek.

A cigány előtt járja a csárdást a fiatalság. Legtüzesebben járja Széles Pista, persze Török Boriskával. Nagyokat kurjongatva hadonászik jobbával Csuli cigány orra előtt és csattanósakat üt a csizmaszárra... Nézi őket Csuha őrmester csendes mosolyogva... Hát szép pár, meg kell adni... Ezeket az Isten is egymásnak teremtette. Csak a Pista csizmaszára nem tetszik Csuha úrnak. Már tudniillik a jobbláb csizmaíjának a szára. Erősen kidudorodik a külső oldalán. Tudja azt nagyon jól Csuha őrmester, hogy kés lapul ottan... Még az a szerencse,

hogy az a Barna Jóska most katona és nincs itt a táncmulatságon, mert bizony baj is lehetne, ha itt volna...

Idáig ér a gondolatban Csuha őrmester, amikor kivágódik az ajtó és katona ruhában, rövidre nyírt hajjal megjelenik Barna Jóska. A legények nagy parolázással köszöntik és lenyomják az asztalukhoz. Elmondja, hogy szabadságot kapott az ünnepekre, de szeme nyugtalanul pillogva egyre a táncosok között keresgél... Mikor meglátja Boriskát a vetélytárral, szíve nagyot dobban, keze erősen megmarkolja a poharat... Széles Pista is észreveszi a másikat, villan egyet a szemé, de annál vadabban járja tovább a táncot... Jóska egyhajtásra kiissza a poharát... feláll, egyet húz a zubbonya alján és lassan, tempósan megindul a táncolók felé. Elkéri Boriskát... forgatja hetykén, katonásan, nagyokat rikkantva a hegedűsözö közé... Széles Pista olyan képpel hagyja ott a táncot, mint az éhes kutya a csontot... Leül az asztalhoz... nagyhangon bort rendel... nagyot iszik, majd dérral-dúrral visszamegy és visszakeri Boriskát... Akkor meg Barna Jóskának feketedik el a képe és ő kezdi el az ivást... Így szokott kezdődni a baj mindig.

Így pörgetnék a lányt felváltva ítéletnapig, ha Csuli cigány meg nem unná a „szárazságot“ és egy erélyes rántással be nem fejezné a banda munkáját... A szünetben leül a két legény a terem két sarkába. Nyakalják a bort és folyton méregetik, nézik egymást, mint a csordabikák tavasszal... Egyszer csak Széles Pista feláll, lassan odamegy

lés miatt vagy zsidóbujtatók következtében az ipar-
engedélyt vagy igazolványt, akkor az iparható-
ságnak a vonatkozó iratokat az 1939. évi IV. törvény-
eikk 26. §-ának 3. pontjába ütköző cselekmény elbí-
rálása végett az illetékes kir. ügyészséghez kell át-
tennie. Az idézett pont ugyanis azt mondja, hogy:
„vétséget követ el és egy évig terjedhető fogházzal
büntetendő az, aki a törvény végrehajtása körében
a hatóságot fondorlattal megteveszti vagy megtevesz-
teni törekszik“.

Alább ismertetek néhány olyan esetet, amelyek-
ben a zsidótörvényt strohmannokkal játszották ki.

1. Az ügyészség vádja úgy szólt, hogy a vádlot-
tak között színleges adás-vételi ügylet jött létre. Az
iparigazolványától megfosztott zsidó vádlott bezárt
üzletét egy asszonynak engedte át, aki a maga szá-
mára szerzett iparigazolvánnyal akarta folytatni ezt
az üzletet. A Kuria mindkét vádlott bűnösségét
megállapította. Az ítélet indokolása szerint már maga
az ügyletkötés ténye is gyanút keltett. Nehezen hihe-
tő, hogy egy tőkével nem rendelkező, kereskedelmi és
különös szakmabeli képzettséggel nem bíró volt szü-
lésznő 51 éves korában lépjen kereskedői pályára.
Még valószínűtlenebb, hogy egy kereskedő a vagy-
onát képviselő nagyobb értékű üzletét olyan személy-
nek engedje át, aki komoly anyagi biztosítékot a
vételárra nézve nem nyújt. Kétségtelen tehát, hogy
a két vádlott között színleges üzletátruházás történt.

2. Két zsidó vádlott, két keresztény vádlott be-
vonásával színleges részvénytársaságot alapított,
hogy a zsidótörvény rendelkezéseinek kijátszásával
a zsidó vádlottaknak lehetővé tegyék a részvénytár-
saság leple alatt egy másik részvénytársaság jól jö-
vedelmező képviselésének megtartását. A Kuria
ebben az ügyben is megállapította a vádlottak bű-

nösségét. Az indokolás kiemeli, hogy a részvény-
társaság jogérvényesen nem is alakult meg. Valójá-
ban a keresztény vádlottak nem is voltak a részvény-
társaság igazgatói, hanem fizetett alkalmazottak. Az
üzleti fogást azért követték el, hogy a keresztények
a zsidók számára közszállítást szerezhessenek.

3. A zsidó vádlott színleges adás-vételi szerző-
déssel a nemzsidó vádlottra ruházta üzletét s ennek
a nevében folytatta tovább üzleti vállalkozását. Mind-
kettőjüket megbüntette a Kuria. A perbeli tényállás
szerint a szerződésről az üzleti szokások ellenére nem
készítettek írást és az adás-vétel tárgyául szolgáló
kereskedés üzleti berendezését és többszáz, külön-
böző mennyiségű, minőségű és értékű cikkből álló
áruraktárt nem vették pontosan számba, hanem csak
találomra becsülték fel. A vételár összegét 20.000
pengőben kötötték ki, de ezt sem lehet komolynak
tekinteni márcsak azért sem, mert a vevő a vételárat
az állítólagos szerződés szerint 20 év alatt, évi 1000
pengős részletekben volt köteles megfizetni. Egyéb-
ként az eladó a vételár teljes kifizetéséig a tulajdon-
jogot magának tartotta fenn, ami voltaképpen annyit
jelent, hogy 20 éven át a teljes üzleti bevétel őt
illeti. Az eladás után továbbra is a zsidó vádlott
vezette az üzletet, ő rendelte és vette át az árut,
fizette annak vételárát, kezelte a pénzt és az üzleti
kulcsokat, vagyis a tulajdonból folyó jogokat tovább-
ra is ő, nem pedig a vevőként feltüntetett keresztény
vádlott gyakorolta.

Az 1939. évi IV. törvényekről tudnunk kell,
hogy a strohmann-rendszer üldözésével keresztény
és nemzeti érdekeket szolgál. A strohmann-rend-
szer természetesen elsősorban és legközvetlenebbül
az egyes érdekképviselőket, ipartestületeket és
azok tagjait érdekli. Az iparengedéllyel vagy igazol-

Barna Jóskához és megáll előtte... „Hát hazagyüt-
tél Jóska?“ — kérdi... „Láthatod!“ feleli az fél-
vállról... „Vóna egy-két szóm veled négy szemközt
Jóska, de ahhoz ki kéne gyünnöd az udvarra!“...
Jóska ránéz merően... felugrik az asztal mellől,
húz egyet a derékszíján azután elindul az ajtó
felé... Széles Pista utána...

Csuhai őrmester a szeme sarkából figyeli az
eseményeket... Nézi az ajtót, ahol eltűnt a két le-
gény és ekkor a háta mögött a fülébe így kezd sut-
togni az ördög: „Ne nézz oda Péter... nem muszáj
neked mindent látnod... Ez a két bortól fűtött le-
gény most egymásra acsarkodva kiment az udvar-
ra... Egyiknél szurony van, a másiknál kés... Le-
számolnak egymással... az egyik halott lesz, a má-
sik gyilkos. Egyszerre, egy csapásra megszabadulsz
vetélytársaidtól és tiéd lehet... tiéd lesz Boriska!“...

De belül a bordák között dörömbölni kezd a be-
csületes szív: „Vigyázz Péter! Magyar királyi csend-
őr vagy... emlékezz az esküdre... első a köteles-
ség. Ennek a két fiatalembernek te leszel gyilkosa,
ha most nem mégy utánuk és nem akadályozod
meg a bajt... De ezzel elpusztítod magadat is, mert
soha többé nem találod meg lelked békéjét... Lel-
kiismereted vádló szavát nem hallgattatja el soha
többé Boriska muzsikáló hangja, szemeinek ragyo-
gása“... Csuhai őrmester int szemével a járőrtársá-
nak és utána megy a két legénynek...

Amikor a szála udvarán Széles Pista kezében

megvillant a kés, Csuhai őrmester vasmarka kap-
csolódott a csuklójára...

Telt-múlt az idő... A gabonaérlelő nyár után
rozsdabarnára festette a természetet az ősz, majd a
fehéren boruló hólepel alól kibukkanó rögöket dara-
bokra porlasztotta a tavasz meleg lehellete... Egy
májusi vasárnapon volt Széles Pista és Török Bo-
riska esküvője... Addigra már a felkavart lelkek-
ben elcsitultak a viharok. Barna Jóska is belenyu-
godott abba, amit az egész falu tudott, hogy Boriska
egyedül csak Széles Pistát szereti. Akkor döbrent rá
erre az igazságra, amikor a „baj“ megtörténte után
Csuhai őrmester a makacszkodó Széles Pista kezére
rárakta a bilincseket. Boriska akkor úgy csüngött a
Pista nyakában, nem törődve senkivel és semmivel,
mintha a saját kezét törte volna a bilincs... Az
asszonyi szív határozata ellen pedig nincs felleb-
bezés.

Széles Pista azóta leülte, amit a „kísérletért“
kapott. Az esküvőn Barna Jóska volt az egyik tanuja,
Csuhai őrmester a másik... Az öreg plébános úr
mosolygó szeretettel állította a két fiataalt az oltár
elé... A templomablak színes üvegkockáin átkandi-
káló napsugár színesre festette Boriska mirtuszkö-
szorúját, a templomkertben virágbaborultan bólo-
gattak az orgonabokrok...

Csuhai Péter őrmester nézte a fiatal párt s a
szíve megtelt az erős és igaz emberek boldog-
ságával.

vánnyal rendelkezőket is, ők ismerik a legjobban, így ők ismerik fel legkönnyebben azokat a visszas helyzeteket, amelyek a strohmannok leleplezéséhez vezetnek. A feljelentést is ők teszik meg leggyakrabban, de megteheti ezt mindenki az illetékes főszolgabírónak, vagy megyei városokban a polgármesternek, mint I. fokú iparhatóságnak. A csendőrnek pedig hivatásánál fogva szolgálati kötelessége ez.

Ének Szent István napjára.

Szent Istvánnak napja,
Tündökölj az égen,
Általvilágítván
Az éjsötétségen.

Árasszad fényedet
Ős Pannóniára,
Virágos kertedre,
Magyarok honára.

Tündökölj az égen,
Tündökölj a földön:
Magyarország napja,
Tündökölj örökkön!

A mi szent királyunk:
István dicsőségén,
Kinek koronáján
Sugárzik dicső fény.

Kinek épen maradt
Szent Jobbja: Vezérünk
S kit minden magyarok,
Követünk, míg élünk!

Követünk harcaink
Szent diadalára,
Győzelmes hitünkkel
A feltámadásra!

Hogy eztán e népnek
Mind nagyobb országa
Öltözhessék fénybe
Szent István napjára!

Hogy ezután itten
Mind több testvérünknek,
Mind több hű magyarnak:
Felszabadult rabnak
Ragyogjon ez ünnep!

Palasovszky Béla.

Az út Nagy-Japánig.*

Írta: RÁSY BARNA ny. őrnagy.

(Befejező közlemény.)

Honkong. — Corregidor. — Szingapur.

Japán háborúbalépése az első két napon az Amerikai Egyesült Államoknak, a reákövetkezők Angliának hoztak megdöbbentő méretű meglepetéseket.

Ugyanakkor, amikor japán halálpilóták és torpedóvetők Pearl-Harbour ellen vakmerő támadásukat végrehajtották, a Távolkeleti vizek felé útban volt Nagybritanniának legkorszerűbben megépített, külső tekintetre félelmetesen szép csoda-csatahajója: a 36 ezer tonnás „Prince of Wales”. Kíséretében a 32 ezer tonnás „Repulse”, több nehéz és könnyű cirkáló, torpedóromboló és más kisebb hajóegységek.

A malájföld keleti partja mentén úszott a hajóraj Észak felé, azzal a feladattal, hogy a japánoknak ott megkezdett partraszállási műveleteit megzavarja, illetve megakadályozza. A levegőben keringő, felderítő gépeken ülő japán pilóták alig akartak hinni szemeiknek, mikor a csaknem minden légi biztosítás nélkül úszó angol hajókat megpillantották. Soha addig és soha azután ebben a világháborúban nem kínálkozott olyan könnyű zsákmány a bombázók és torpedóvetők számára, mint acélszürke nagy testükkel a „Prince of Wales” és a „Repulse”.

A felderítőktől vett rádiójelentés után néhány perccel már fent voltak a japán torpedóvető repülőgépek és mint éhes saskeselyűk csaptak le a hajókra. A velszi herceg nevét viselő csatahajót derekában szakította át a torpedótalálat és percek alatt elsüllyedt. A „Repulse”-t ért első torpedótalálatok nem voltak ugyan halálosak, de a japán torpedóvetők megismételték támadásukat s nemsokára ezt a másik nagy csatahajót is elnyelte a tenger.

Angliában dermedten fogadták a hírt.

Elveszett a „Repulse”! Elveszett a „Prince of Wales”!

Lehetetlen...!

Lehetetlen...! — mondták megdöbbenve, de tudták, hogy a hír szomorú valóság. Számonkérő, elkeseredett hangok hallatszottak.

Hogyan történhetett!?

Hiszen, ha a védelem körül történtek is könnyelmű mulasztások, a gyakorlati tapasztalatok azt mutatták, hogy ezek a korszerű, vastag páncélzatú csatahajók három-négy nagy űrméretű repülőbombatalálatot is elbírnak, anélkül, hogy elsüllyednének.

Ez valóban így is volt.

Ezt tudták a japánok is.

Éppen ezért nem felülről dobott bombákkal támadták a hajókat, hanem alacsonyan szálló gépekről a vízbe vetett, a hajók derekának irányított torpedókkal. Békegyakorlatozások közben ugyanis arról győződött meg a japán haditengerészet és légi erő vezérkara, hogy a nagy csatahajók legveszedelmesebb ellensége nem a bomba — mert a robbanóanyag nagy része a levegőben vész el — hanem a légi torpedó. Legjobb pilótáikat gyakorolták be a torpedóvetésre. A légi torpedónak ugyanis csak akkor van komoly találati valószínűsége, ha közvetlen kö-

* A szerző rádióelőadása július 26-án.

zelből lövik ki az ellenséges hajóra. Ilyen közelségbe jutni azonban nagyon nehéz. — A megtámadott hajó ágyúit lövik, az ellenséges vadászgépek pedig támadják a torpedóvetőt. De ránevelték és begyakorolták a japánok repülőiket arra is, hogyha erős elhárító tűz vagy más okok miatt nem tudják alkalmas távolságra megközelíteni a célt, akkor a magasból ráirányozzák fejtetőre állított gépüket az ellenséges hajóra és a szabad eséstől is növelt teljes motorsebességgel, bombarakományukkal együtt zuhanjanak rá annak fedélzetére. Ilyen esetekben a legerősebb páncélzatú hajók fedélzetét is átszakították az irtóztatos erővel becsapódó és felrobbanó gépek.

Ezek a halálzuhanó pilóták voltak a Jibaku hősök.

Japán ilyen önkéntvállalkozókban nem szenvedett hiányt. Ha feláldozta életét száz, helyébe ezer lépett.

Ezekkel az eszközökkel és módszerekkel, ezzel a totális önfeláldozási készséggel és halálmegvetéssel, csak így vált a japánok háborújában olyasmi is lehetségessé, ami különben lehetetlennek látszott. Így vált lehetségessé a technikailag kivihetetlennek tartott Hawai elleni támadás és így érte tragikus vég a brit hajóhad egyik legnagyobb büszkeségét, a „Prince of Wales”-et. Később a nagy hajók már csak úgy mertek mutatkozni a nyílt tengeren, ha megfelelő számú vadászgép biztosította felettük a légteret.

A „Prince of Wales” és a „Repulse” elsüllyesztésével súlyos csapás érte a hawaii támadás következtében most már többé-kevésbé önmagára utalt brit tengeri erők hadászati helyzetét is. A japánok, most már könnyen tudtak csapatokat kihajózni Brit-Malayában és a Holland-Indiai szigeteken is.

A maláj-félszigeten partraszállott japán katonák feltartóztathatatlan erővel törtek előre Délnek, a leginkább féltett Szingapur irányába. Az áthatolhatatlannak vélt dsungel rejtett útjait — mint kiderült — a japánok jobban ismerték, mint maguk a bennszülöttek. A háború kitörése előtt hónapokon át dolgoztak a kaucsukültetvényeken japán vezérkari tisztek. Nappal mint olcsó bér munkások lemeztelepített felső testtel robotoltak, éjszakánként pedig térképre vették a dsungel útjait s minden titkát.

A japánok győzelmet győzelemre aratva rchanak előre a Csendes Óceán háborús térségének valamennyi hadszínterén. Washingtonból és Londonból ezidőtájt dermedten, üveges szemekkel tekintettek ebbe az irányba.

Mi történt itt...!?

Körülbelül úgy, mint 1940 júniusában a franciák kérdezhették félőrlúten és érthetetlenül, miközben a német ágyúk gumibroncsos kerekei tompán végigdübörögtek, a német katonalovak patkói pedig végigcsattogtak Páris boulevardjain —: mi történt itt...!?

Honkongot japán haderők a tenger és szárazföld felől is meglepően rövid idő alatt körülzárták s egy heti ostrom után a szakadatlan tűzérési tűz lángtengerré változtatta az angol koronagyarmat Viktoria nevű fővárosát.

A helyőrség megadta magát.

A száz esztendeje angol Honkong gazdát cserélt.

*

A Fülöp szigeteken alig egy hó leforgása alatt kerekén 200 ezer főnyi katonaságot raktak partra a japánok. 1942 január első napjaiban már be is vették a fővárosba: Manilába. Mac Arthur tábornok egvébként kemény ellenállást tanúsító hadseregének megmaradt részei a Corregidor szigeterődbe szorultak.

Ez a szigeterőd négy hónapon át szívósan dacolt a japánok támadásaival szemben. 1942. május hó egyik éjszakáján — miután előzőleg hadihajók nehéz ágyúik tűzével és repülőbombákkal árasztották el a szigeterődöt — döntő rohamra indultak a japánok. Ez volt ennek a világháborúnak egyik legvakmerőbb, legnehezebb rohama. Corregidor szigetét köröskörül a tenger védte, sziklába robbantott ütegállások, bunkerek, kavernák és szívós elszántsággal harcoló amerikai katonák.

A partokat elérő japán rohamnaszádokat az ellenfél vakító fényszórózája és a mindenfajta tűzérési lövegeknek és s valóságai fegyvereknek pergő tűzelése fogadta. A halálnak szószerinti értelmezésben vett teljes megvetése mellett, alapos műszaki tudással, nagy begyakorlottsággal kellett a japán rohamcsapatoknak rendelkezniük, hogy ebben a rettenetes tűzorkánban kötélhágcsók segítségével a meredek sziklafalakon felkúszhassanak s azok peremén lábukat megvethessék. A peremállások elfoglalása után újabb rohamra kellett indulniuk a belső erődállásokat védő sűrű drótakadályok ellen. Ez alkalommal mutatkoztak be a szárazföldi Jibaku hősök. Az előrekúszó rohamjárőrök tagjai kézigránát kötegeket kötöttek derekukra s ezeket saját magukkal felrobbantva vágtaak rést az utánukjövőknek.

A roham — igen nagy véráldozatok árán bár — de sikerült.

A Corregidor sziklabástyáján 1942 május 6-án reggel — arccal a Tennó székvárosa felé fordulva — banzájt kiáltottak a japán katonák.

*

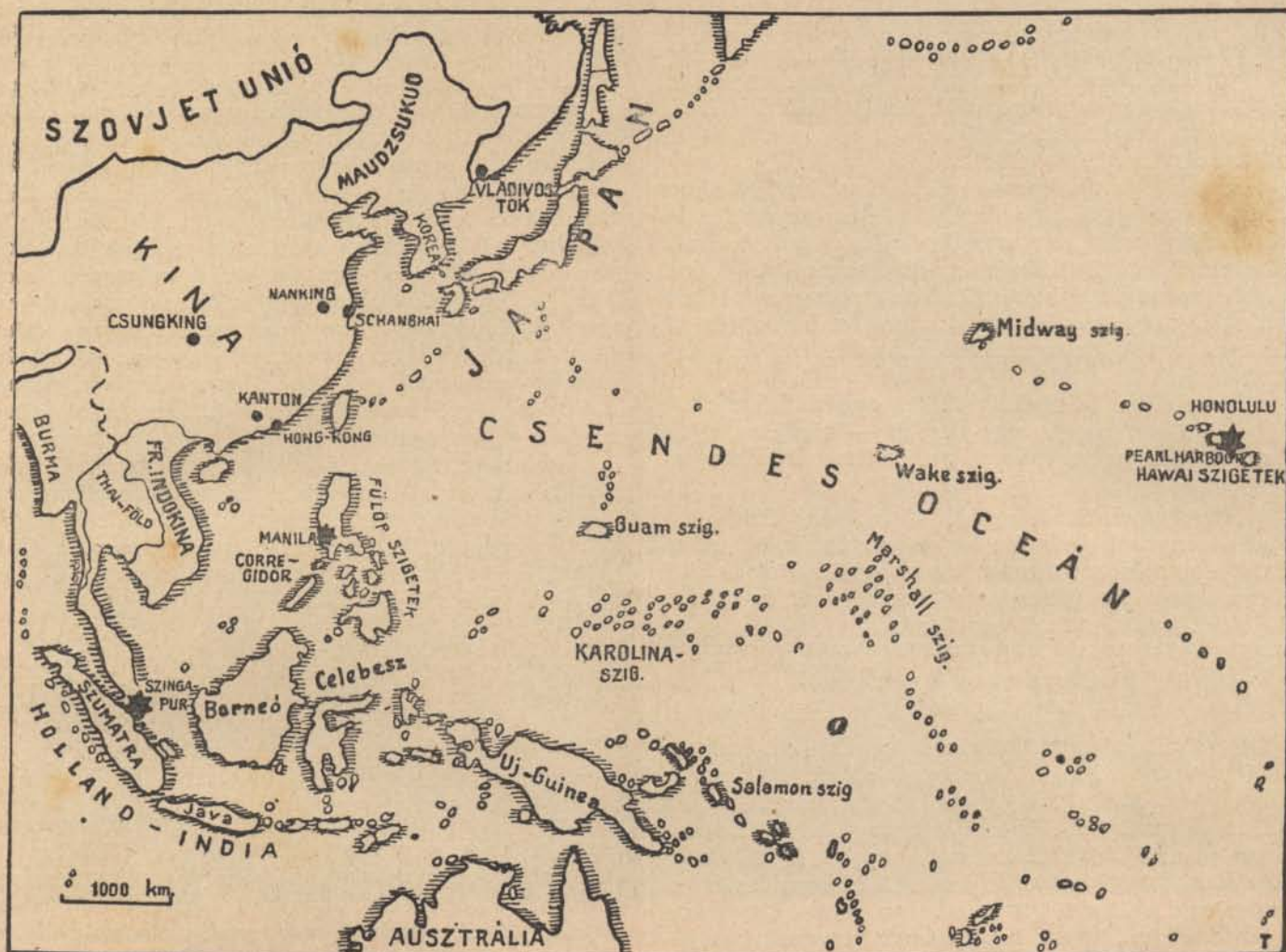
Előbb azonban mint a corregidori harcok lezajlottak, Szingapur felé fordult a főfigyelem. A Corregidor már nem veszélyeztette a japánok Fülöpszigeti uralmát, zavaró volt reájuk, de jelentősége távolról sem volt olyan, mint Szingapuré. Szingapur volt három tenger kapujának a kulcsa s mint ilyen, a brit világbirodalom távolkeleti uralmának legfontosabb védőbástyája. Ezért tekintett a világ szeme ebbe az irányba.

El tudják-e foglalni a japánok Szingapurt?

Ezt találgatták 1942 januárjában öt világ-részen.

A britek mindent elkövettek, hogy a Malája-félszigeten Szingapur irányába előnyomuló japán szárazföldi csapatokat feltartóztassák. Nem sikerült. (Igaz: a britek nem is számoltak szárazföldi támadással.) Most hiába igyekeztek sebtiben gátat emelni az áradatnak. Minden olyan vad iramban vágatva, minden olyan nem várt gyorsasággal jött... Hiába rendezkedtek be az útvonalak védelmére pompás felszerelésű gépesített tűzérsegükkel és harckocsijaikkal. A támadó japán élcsapatok következetesen el- és megkerülték az útvonalakat. Különleges ruházatban, különleges felszereléssel, vízhatlan tokokba húzott golyószóróikkal törtek át a mocsarakon és a burjánzó forró égővi növényzet

—

olyan útvesztőin, ahol ember azelőtt sohasem járt s ahol hemzsegték a krokodilok és kobrafigyók.

Rendszerint ahol legkevésbé várták, ott bukkantak fel a kistermetű fürgé japánok s az utakra vigyázó britek nem egy esetben arra ébredtek, hogy visszavonulási útjukat elvágta.

1942 január végén már maga Szingapur is harci övezetbe került; a japán nehéz tüzérség már lőtte a parti állásokat. A britek most már csak abban a 2–3 kilométer széles csatornában reménykedtek, amely Szingapurt a malayai szárazföldtől elválasztotta. Ez, a Dunánál kétszer-háromszor szélesebb víz, hatalmas természeti akadály volt. A britek bíztak is ebben. Akárcsak a franciák a Maginot-vonalban.

S ugyanúgy csalódtak.

Azt hitték: tökéletes biztonságot nyújt, míg aztán kiderült, hogy nincs tökéletes biztonság.

A japánok az ilyen akadályok leküzdésére is jól felkészültek.

A támadás éjszakáján külön erre a feladatra kiképzett katonák úsztak ki a tengerszorosba és ártalmatlanná tették, illetve különleges villanyberendezés segítségével felrobbantották az aknákat. Az aknarobbanások külön nem tűntek fel, mert ugyanakkor heves tüzérségi párbaj folyt, ... a dörgés állandó volt. A védők utolsó pillanatig nem tudták, hogy az aknazár már nem veszélyezteti a támadó japánokat.

A „többi“ viszonylag már könnyen ment. Mikor az aknazárt már ártalmatlanná tették, a tüzérség

hatalmas erejű zárótüzének segítségével rohamnaszádok, gumicsónakok, kisebb hajók, kompok lepték el a Szingapurhoz vezető johorei tengerszorosot. Február 9-éről 10-ére virradó éjszakán a japánoknak sikerült Szingapur földjén partraszállniok.

Ezt az éjszakát Hirohito japán császár és a kormány tagjai felöltözötten, ébren töltötték. Csak akkor tértek nyugovóra, mikor az ostromló seregek főparancsnokától, Jamasitha altábornagyától a jelentés megérkezett, hogy a partraszállás megtörtént s ami még hátra van, az a szingapuri brit dráma epilógusa. Ez tarthat hosszabb vagy rövidebb ideig, esetleg lehet igen véres is, a város és erőd elfoglalását azonban vitássá többé nem teheti.

Ugy is volt.

A japán szárazföldi csapatoknak sikeres átkelése után még néhány napon át kemény védekező harcokat vívtak a város és a tengerparti erődök közvetlen védelmében a brit erők. A johorei csatorna elvesztése után azonban ezeknek a harcoknak sok értelme már nem volt. Szingapurt megmenteni már nem lehetett.

A történeti hűség és az ellenfélnek is kijáró megérdemelt elismerés megköveteli annak megemléztetését, hogy a brit katonák Szingapur közvetlen védelmében sokkal szívósabb ellenállást tanúsítottak, mint néhány héttel előbb Hongkongnál és a brit-malayai harcokban. Szingapurt nem tudták megmenteni, de megmentették azt, ami Hongkong hamaros behódolása után ugyancsak erősen veszélyben

forgott: a brit katonai becsületet. Szingapur közvetlen környékén minden területsávot, Szingapur városában pedig minden utcát véres kézitusában kellett a japánoknak megszerezniök. 1942 február 15-én japán kézre kerültek az utolsó víztartályok is és ezzel a helyzet végkép eldőlt.

Yamasitha altábornagynál, akinek mellét ekkor már a legmagasabb japán kitüntetés díszítette, fehérzászlós brit parlamentérek jelentkeztek, majd megjelent főhadiszállásán maga Percival tábornok, a Szingapurt védő brit erők főparancsnoka is. Bejelentette, hogy beszüntetni kívánja a harcot és átadja a várost, de szeretné az átadást néhány feltételhez kötni.

Yamasitha feltétel nélküli megadást követelt.

A feltett: „igen vagy nem?” — kérdésre, rövid gondolkodás után „igen”-nel válaszolt Percival.

*

Nagybritannia lobogóját lehúzták Szingapur bástyatornyáról, helyébe a japánt tűzték. A világtörténelemnek hol kerekha lassusággal, hol szédítő gyorsasággal forgó kereke új határállomáshoz érkezett. Ezt úgy hívták: Nagy-Japán.

PORTYÁZÁS

Egy francia rádióadóból egyik este magyar nótákat hallottunk. A zene egyik-másik részletében meglepően hasonlított a mi cigánymuzsikánkhoz, talán valamelyik régen kiszállingózott bandánk húzta messzeföldön a keserűt, meg a vigat. Örültünk neki, hogy no lám, a franciák is hogy kezdenek ismerkedni velünk, jött azonban a zene befejeztével a bemondó, mondván, hogy német népzenet közvetített az állomás. Így lett francia földön a csárdásból német népi zene s nekünk ki kellett ábrándulnunk abból a feltevésből, hogy a franciák kezdenek megismerni bennünket. Még a németeket se nagyon ismerhetik, ha a csárdást a keringővel összekeverik. Úgy látszik, általában a nagy nemzetek kevesebbet tudnak a kis nemzetekről, mint fordítva, de még a nagyok sem ismerik egymást alaposan.

Ez a francia rádióadás sem nem háborús esemény, sem pedig diplomáciai mozzanat, de tanulni azért lehet belőle. Azt, hogy nem ismernek, még most sem ismernek bennünket és nem is nagyon fognak megismerni egyhamar. Hogy kívülről nincs mit várni, csak belülről. Hogy a magunk összetartása és ereje az, amire igazán támaszkodhatunk, pedig sokan úgy gondolják, hogy mindazt, ami szemünkben jó és szép, valahonnan kintről hozzák majd élénk ezüsttálca. Sokan azt gondolják, hogy van valahol egy hivatal, ahol a világ minden emberének minden malacára figyelnek és majd ez a hivatal szépen elrendezgeti a dolgát mindenkinek egészen a nagymosásig. Elég hát csak üldögeálni és várni, amíg a hivatal jelentkezik.

Ezzel szemben a valóság az, hogy idegen népek a csárdást is németnek nézik, nem ismernek bennünket, nem is nagyon akarnak. Van gondjuk magukkal elég. Minden nép, minden ország magára gondol, önmagával foglalkozik, önmagát igyekszik megismerni, az önmaga sorsát igyekszik biztosítani és javítani. Mindegyik a magáét, hát akkor mi is a magunkét.

A sültgalamb eddig még nem tanult meg re-

pülni, ezután se fog. Józsanság, szorgalom, becsületes magatartás, éberség az eszközei annak, hogy egy nemzet minden viszonyok között megállja a helyét és megmaradjon azon az úton, amit sorsa és jövője kíván. A világhelyzet hírei ne vonják el a figyelmünket túlságosan önmagunkról. Vagyunk mi itt jócskán magyarok, a munkától sem félünk, a küzdelmekhez, nélkülözésekhez is hozzászoktunk, a magunk külön nemzeti életét be tudjuk rendezni, más népek dolgaiba nem ártjuk be magunkat, szellemi, erkölcsi és gazdasági színvonalunk képessé tesz bennünket arra, hogy a népek közös munkálkodásából nekünk jutott szerepet hasznosan betöltsük, nem vagyunk mi olyan túlpici pontocska a világban. A finnek még kevesebben vannak, s meg kell nézni mégis a tekintélyüket.

Józsanság, munka, becsület a mi kenyérünk és utunk. Ezt erősítsük befelé és ne kacsintgassunk minduntalan kifelé. Ott úgysem ismernek bennünket. Ne gyámkodást várjunk kívülről, hanem értékelést és elismerést, de ehhez dolgozni és önmagunkban hinni kell.

*

Ismerünk egy erdőfelügyelőt, aki hajnaltól estig járja a hegyeket, számbaveszi a kitermelt fenyőt, sokszor kintmarad éjszakára is, szabad tűz mellett veri az eső, tépi a szél sokszor a kimerülésig, de ha szabadnapja akad, akkor sem marad otthon. Nem tud az erdő nélkül élni s ha szép gombát talál, aranynál jobban örül neki ma is, pedig megszokhatta volna az ilyen örömeket.

Azt mondta nekünk, hogy ez igaz, de a szépet megszokni nem lehet. A szépet csak szeretni lehet, a rétnél, fánál, pataknál szebb pedig nincs a világon. Nem azt szereti az erdőben, hogy kenyeret kap tőle, hanem azt, hogy szép. Hogy erdő.

Egyszerű ember ez az erdőfelügyelő, mégis bölcsőbb és emberebb sok-sokezer iskolázott embernél. Gondolkodása ártatlan, mint a gyermeké, pedig ha medvével találkozik a hegyben, inkább a medve az ijedős. Vágya kevés, talán nincs is neki, mert úgy érzi, hogy mindent megkapott. Egyensúlyára emberi gyengeségek, divatok, káprázatok, színes buborékok nincsenek hatással. Szilárd, derűs, erős, boldog ember.

Életéből meríteni lehet mindenkinek, akit városcias, vagy várost majmoló falusias gondok kínoznak. Az ő élete az emberi élet ősalapja és igazi lényege. Amit az évezredek erre az alapra rácífráltak, abból sokminden nyűg és teher, bajcsináló. Jólesik látni az ilyen embert és tanulni tőle az egyszerűség bölcsességét és örömét. Embertársait nem csalja meg soha, de őt sem lehet megcsalni, mert ami szép körülötte, azt senki tőle elvenni nem tudja, mivel a hegyeket sem ellopni, sem meghamisítani nem lehet.

Értékes emberi élet az övé s a hozzá hasonló számtalan egyszerű emberé, mert erő és tisztaság van bennük. Téved, aki az egyszerű embert nem tudja értékelni s a mérlegen mindig az iskolai bizonyítványokat keresi. A műveltség nagy érték, de csak akkor igazán emberi érték is, ha a műveltség birtokosa az érzések és szándékok tiszta becsületes-ségében ugyanolyan ember tud lenni, amilyen ez az erdőfelügyelő.

Keresse ezt önmagában mindenki, mert egyszerű, valahol, legalább az egyik őseivel okvetlenül

Hegyes terepen.

Bálint főtörm. felv.

megszületett, legfeljebb elhalványodott, elkallódott. Kutassuk ki magunkban ezt az ősi életalapot, az egyszerűséget, a hitványságoktól megszabadított igazi becsületérzést. Ne a külsőségekben és mások irigységében keressük az örömet, hanem az emberi lét legegyszerűbb, de legszebb és örök dolgaiban.

A műveltség és egyszerűség nem ellenségei egymásnak, sőt az igazi műveltség birtokosa ösztönösen is meg tudatosan is keresi mindenben az egyszerűséget. Nagynevű történelmi embereink életéből olvassunk, ezt látjuk belőle. Minél műveltebb az ember, annál inkább visszatér megint az élet legősibb, legegyszerűbb törvényeihez és igényeihez. Ettől az alaptól azok térnek el, akik a műveltség terén csak az okoskodásig, nagyképűsködéssig, divatokig, önmaguk istenítéséig és mások leértékeléséig, tehát szajkómódra csak a betűkig jutottak el, de nem a betűk mélyebb tartalmáig.

Ne abban versengjünk, hogy kinek mennyi iskolája, kinek mennyi és milyen bútor, kinek milyen baráti köre, kinek milyen divatos asszonya van, kinek ki és hogyan köszön, kinek mennyi a pénze úgynevezett szórakozásra, hanem abban, hogy minél teljesebben átéljük azt, ami igazán szép és érinthetetlen az életben: az erdő, mező, a munka, az emberi jószándék derűje és az egyszerű, hamisságoktól mentes tiszta becsület. — Ezt kell elérni és megtartani, akkor mindent elértünk.

Apróságok a szolgálatból.

A megőrzött bakancsnym.

1929 december 24-én a reggeli órákban a baktai fogyasztási szövetkezet ügyvezetője futár útján az encsi őrsöt értesítette, hogy aznapra virradó éjjel a szövetkezet üzlethelyiségét ismeretlen tettes feltörte és onnan különböző bolti cikkeket és italneműt ellopott. E betöréssel lopás nyomozására engem vezényelt ki járőrvezetőként az őrsparancsnokom. Mint alig 3 éve véglegesített csendőr, örültem és büszke voltam arra, hogy őrsparancsnokom engem jelölt ki erre a feladatra, mert az őrsön annak idején több idősebb bajtárs volt. Kissé bántott is ugyan, hogy a karácsonyest ünnepi hangulatában nem lesz részem, de ezért már előre kárpótlást ígért az a remény, hogy a munkámat bizonyára siker koronázza majd.

Bakta községbe aznap kb. 10—11 órakor érkeztünk meg. A helyszínen nem lehetett sokat megállapítani, mert a fogyasztási szövetkezet üzletvezetője a korcsmát és a bolthelyiséget még érkezésünk előtt kiséperte és a portól a polcokat és üvegeket letörölgette. A helyszíni szemlét mégis alaposan megejtettük.

Helyszínelés közben a fogyasztási szövetkezet mellett lakó Rostás* Pál malomtulajdonos, baktai lakos az egyik alkalmazottjával odaüzent, hogy ha az üzletben

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

a dolgunkkal végeztünk, térjük be hozzá a lakására, bizalmasan akar velünk közölni valamit. Megörültem, mert arra gondoltam, hogy Rostás valószínű a betöréses lopással kapcsolatosan tud valamit, ami bizonyára nyomra fog vezetni. Ezért a helyszínelés befejezése után a bizalmi egyéneket a helyszínen hagyva Rostás Pált a lakásán felkerestük.

Rostás közölte, hogy a malomból egy pár nappal ezelőtt az őrlősök búzájából kb. 1½ mázsát ismeretlen tettes ellopott. Szerinte a tettes a gépházon keresztül a malom padlására felmászott, a malomba pedig a padlásról levezető lépcsőn ment be és az ellopott búzával ugyanezen az úton távozott el. A malom poros padlásán szeges csizmanyomokat talált. Egy egészséges nyomot biztosított is oly módon, hogy deszkával letakarta.

Gyanúsítottként Rostás megnevezni nem tudott senkit.

A fogyasztási szövetkezetben visszahagyott bizalmi egyénekek a helyszínelés megejtése végett felmentünk a malom padlására és az ott biztosított lábnyomot alaposan megvizsgáltam. A nyom szöges csizmától eredt. Lemértem és a szögnymok szélső sorát pontosan megolvastam. Azt is megállapítottam, hogy a csizma talpába a szegeket nem régen verhették be, mert még a szegek fejének recézett részei is tisztán kivehetők voltak.

A malom padlásán megtartott helyszíni szemléből megállapítottam, hogy Rostás feltevése helyes volt. A tettes a gépházon keresztül ment fel a malom padlására, az onnan vezető lépcsőn jutott a malomba és ugyanezen az úton távozott el. Ez arra engedett következtetni, hogy a lopást a helyi viszonyokkal ismerős egyén követte el. Ezért az a gondolatom támadt, hogy a tettest az alkalmazottak között kell keresnem. Ezt a feltevésemet a sértettel bizalmasan közöltem is és egyúttal véleményemért kértam az alkalmazottairól. Rostás kizártnak tartotta, hogy a lopást valamelyik alkalmazottja követte volna el. Az alkalmazottak neve között szemet szúrt a Boros János baktai lakosé. Bakta község lakosságát úgyszólván egyenkint, személyesen ismertem, mivel már 1928-ban a volt baktai őrsön teljesítettem szolgálatot. Boros János baktai lakost, mint alkalmi lopások elkövetésére hajlamos egyént személyesen jól ismertem.

A malom padlására — kérésemre — a gépházon keresztül mentünk fel úgy, hogy arról az alkalmazottak ne szerezhesenek tudomást. Ugyancsak a gépházon keresztül jöttünk le és az udvarról mentünk be a malomba, ahol — mivel karácsony szombatja volt — az alkalmazottak takarítással foglalkoztak és munkájuknak a végefelé jártak. A malomban a seprédéket szedték össze egy kosárba. Feltűnés nélkül megfigyeltem, hogy kinek van a lábán szögestalpú lábbeli. Boros János a seprédéket letérdelve szedte a kosárba s így tisztán láttam, hogy csizmája talpában a szegek egészen újak, alig vannak megkopva. Ez a gyanúmat megerősítette, mert egyszerű odapillantással is megállapítottam, hogy a Boros lábán levő szeges csizma talpa a malom padlásán talált nyomokkal csaknem teljesen megegyezik. A malomból kb. 10—15 perc múlva eltávoztunk. A sértettel a megerősödött gyanúmat nem közöltem, mert észrevettem, hogy az alkalmazottaiban erősen bízik.

Már este volt, ezért nem fogtam bele a nyomozásba, mert tudtam, hogy ezt az ügyet csak házkutatással tudom kideríteni. A bizalmi egyéneket elküldtem, míg én a járőrtársammal az elkövetett lopások ügyében a községben bizalmasan puhatoltam.

Másnap reggel a két bizalmi egyénnel e'indultam mind a szövetkezet, mind a Rostás kárára elkövetett lopások nyomozására. A fogyasztási szövetkezet üzletvezetőjének lakásán, annak kérésére, házkutatást tartottam, de ez eredményre nem vezetett. Ennek megtörténte után, mivel Boros János lakása utunkba esett, oda is betértünk. Boros János már akkor ünneplő ruhába öltözve a templomba készült. Megkérdeztem, hogy mikor, mit és mennyit őrlött, az őrlés előtt mennyi lisztje volt? Jelenleg mennyi liszt- és terménykészlete van? Kérdéseimre Boros azt felelte, hogy eze'ött egy héttel őrlött egy mázsa búzát, melyet a szolgálatadójától kapott, annak az 1 mázsa búzának a lisztje van meg, az őrlés előtt lisztkészlete nem volt. Búza- vagy más terménykészlete nincsen. Boros kijelentette, hogy ha nem hiszem, tartsak házkutatást. Ohajához képest hozzáfogtam a házkutatás megtartásához. Lakása egy szobából és konyhából állott. A konyhát egyúttal kamrának is használta, mivel erre alkalmas más helyiséggel nem rendelkezett.

A szobában a házkutatás alkalmával megtaláltam Boros János szögestalpú csizmáját, amelynek talpa a malom padlásán talált szöges lábbeli nyommal teljesen megegyezett. Ezt a körülményt Borossal közöltem, de az a lopás elkövetését ennek ellenére is tagadta, sőt méltatlankodva tiltakozott és magára nézve sértőnek találta a meggyanúsítást. Ezért a házkutatást tovább folytattam. A konyhaajtó mögött megláttam egy hordót. A tetején egy teknőben sertéshús volt beszóva és váson lepedővel betakarva úgy, hogy a lepedő a teknőt és a hordót is teljesen eltakarta. Kérdeztem Borostól, hogy mi van a hordóban és a teknőben? Azt felelte, hogy a teknőben sertéshús van, a hordóban pedig az előbb említett 1 mázsa búzának a lisztje. Erre kijött Borosné a szobából és elkezdett méltatlankodni, hogy micsoda dolog ez! Karácsony első napján így bánni a szegény emberrel! Nyugodt hangon rendeltetést adtam és beküldtem a szobába azzal, hogy csak akkor beszéljen, ha kérdezem és a szobából is csak akkor jöjjön ki, amikor hívom. Borost utasítottam, hogy a teknőt a hordóról vegye le, mert meg akarom nézni, hogy mennyi liszt van benne. Láttam, hogy a kb. 200 literes hordó csaknem tele van liszttel, s hogy Boros nagy zavarban volt. Viselkedése és az, hogy a hordó tele van liszttel, még jobban megerősítette a gyanúmat, mert tudtam, hogy egy mázsa búzának a lisztje egy 200 literes hordót nem tölt meg. A konyhában volt téstanyújtófát belenyomtam a lisztbe és az kb. a hordó felerészén megakadt. Akármilyen erősen nyomtam, nem ment a hordó fenekéig. Kérdésemre Boros azt felelte, hogy a hordóban nincs más, csak liszt, hogy a téstanyújtófa miért nem hatol le a hordó fenekére, nem tudja. Erre utasítottam, hogy a hordóból szedje ki a lisztet, mert a hordó fenekét akarom megnézni. Ez ellen Boros természetesen tiltakozott azzal, hogy az ünneplő ruháját nem lisztezi össze, de erélyes felszólításomra mégiscsak hozzáfogott. Már 2—3 szakajtó lisztet kimerített, amikor beismerte, hogy a hordóban a liszt alatt a szolgálatadója, Rostás malmából ellopott búza van, melyet a malomból két ízben hozott el különböző időkben. A búzát mindkét ízben a gépházon keresztül, a malom padlásán át lopta el.

A búzát őrizetbe vettem és mivel gyanúsított sértett szolgálatában állott, elmentünk Rostáshoz, hogy a nyomozás eredményét közöljem vele s a nyilatkozatot aláírassam. Sértett a nyilatkozatot alá is írta és Borost még aznap elbocsátotta a szolgálatából. Aznap mun-

kánk ezzel természetesen nem ért véget, mert még hátra volt a fogyasztási szövetkezet kárára elkövetett betöréses lopás ügye. Két napi fáradságos nyomozással azonban ezt a feladatunkat is sikeresen megoldottuk.

A gabonalopás gyors kiderítését alapos személyi ismeretem mellett annak köszönhettem, hogy a sértett a padlásán talált egyik tökéletes lábnyomot épségben megőrizte s ezzel nagy segítségére volt a nyomozásnak. Bár minél több ilyen sértettel lenne dolga a csendőrnek!

Végeredményben ebből a nyomozásból is azt a tanulságot vontam le, hogy alapos személyi ismeret és lelkiismeretes helyszíni szemle a siker kulcsa.

Bari József törzsőrmester (Ungvár).

Az agyafúrt csavargó.

A szomszédos őrsállomás székhelyéről vásárügyeleti szolgálatból bevonulóban, útközben egy felkötött karú csavargót láttunk, aki egy bokor alatt aludt. Mikor felkeltettük, felállt és köszöntött bennünket, majd ezeket mondta: „Jó, hogy találkoztam az urakkal, panaszom van.” Megmondta a nevét és lakhelyét, azonban okmánnal nem tudta magát igazolni. Egyelőre elfogadtam bemondását és mivel a panasza érdekelt, felszólítottam, hogy adja elő.

Elmondotta, hogy az éjjelt V... község szélén a cigánytanyán akarta tölteni. Kérésére olyan putriba vezették a cigányok, melynek gazdája akkor éjjel nem volt otthon. A putri gazdájának a felesége (a nevét nem tudta megmondani) azonban nem hagyta aludni, hanem folytonos fecsegésével zaklatta mindaddig, amíg ő össze nem szidta. Erre a cigányasszony egy husággal ütlegelni kezdte s a putriból kizavarta. Így került arra a helyre, ahol megtaláltuk. Az őrsre akart menni panaszra, de közben elaludt.

A különös panasz mögött turpisságot vétem, de ettől függetlenül is, minthogy nem tudta magát igazolni, elővezetése végett őrizetbe vettem és a ruházatát és egyéb tárgyait futólagosan átvizsgáltam.

A cigánytanya utunkba esett és ezért hamar kiderítettük a valóságot. Emberünk a cigánytanyán egyáltalán nem fordult meg. Beismerése szerint a panaszt csak azért adta elő, hogy ezzel minket félrevezessen és tőlünk mielőbb megszabadulhasson. Sikertől megállapítanunk a csavargó kilétét és lakhelyét, valamint azt is, hogy koldulásból tartja fenn magát, persze hatósági engedély nélkül.

Ezután bekísértem az őrsre és két bizalmi egyén jelenlétében részletes személymotaázás alá vontam. Nyugodtan tűrte, de a kezéről a kötést nem engedte levenni. Ezt azzal indokolta, hogy a sebe fertőzött s csak orvosnak szabad hozzányúlani. Tiltakozása ellenére késsel levágtam a kötést. Legnagyobb meglepetésemre nem volt seb a kezén, hanem a tenyerében egy 6 mm-es töltött fergópisztoly volt, ronggyal bekötve. Kérdésemre, miért van ez így és a pisztolyt hol szerezte, azt válaszolta, hogy találta és számolva azzal, hogy csendőrrjörrel találkozhat, rejtette el a tenyerébe. A kezét is azért kötötte fel, hogy minden gyanút eltereljen magáról.

Ez az eset intő példa arra, hogy a csendőr a Szut. 318. pontjában leírt azon jogával, mely szerint az elővezetés kijelentése után az elővezetendő ruháit és egyéb tárgyait, ha szükségesnek látszik, vizsgálja át, hogyan éljen.

Farkas Pál II. főtörzsőrmester (Szombathely).

Seres J. cső. felv.

Pár szó a Nyomozókulcsról.

Erdeklődéssel olvastam mindig a *Csendőrségi Lapoknak* azt a pályázatát, melyben jutalmat tűz ki a legtöbb körözött egyént elfogó csendőröknek. Megjegyeztem, hogy a legnagyobb eredmény 6 körözött egyén elfogása volt. Szép eredmény és dicséretet érdemel az, aki ennyire szorgalmas. Egyedüli kár az, hogy a testületünknek aránylag kevés tagja dicsekedhet ezzel az eredménnyel. Ennek egyik oka talán abban rejlik, hogy a Nyomozókulcsban szereplő egyének legnagyobb része nem él a csendőrség működési területén, de a másik oka nézetem szerint az, hogy a csendőrök nem élnek a Nyomozókulcs adta előnnyel. Az idegeneket nem ellenőrzik mindig a Nyomozókulcs segítségével, de ha meg is teszik, nem elég alaposak. Megszívlelésül elmondok erre nézve egy esetet.

Az egyik őrsöt meglepő szemle alá vontam. Szemleletartás közben bevonul egy járőr. A járőrvezető próbacsendőr volt, aki már végezte az együttes járőrtársi és járőrvezetői iskolát, a járőrtárs egészen fiatal próbacsendőr volt. Jelentkezés után kérdésemre jelentette a járőrvezető, hogy parancsuk érte-mében a községbe érkezett idegeneket priorálták a Nyk. alapján. Jelentése szerint 5 idegent priorált, de egyiknek sem volt bent a neve a Nyk.-ban. Hogy eljárását ellenőrizhessem, megkérdeztem, emlékezne-e akár csak egy névre is az öt közül? Jelentette, hogy mind az 5 idegen nevét felírta. Elkértem a Nyk.-ot és keresni kezdtem benne az 5 nevet. Az első nem volt benne, a másodikat már feltalál-

tam s éppúgy a harmadikat is. Elővettem a vonatkozó Bűnügyi Köörzések Lapját, amelyből meg láptó tam, hogy a két egyén az őrsállomás községéből való.

Parancsot adtam az őrsparancsnoknak járőr kivénylésére. Nemsokára bevonult a járőr a két körözött egyénnel. Még volt alkalmam az egyikkel beszélni. Mosolyogva ismerte be, hogy bizony neki is, meg a barátjának is van elintézetlen ügye még 19.9 ből, de azt hitte, hogy már feledésbe ment.

A kellő tapasztalattal nem rendelkező járőrvezető felületességéből talán még mindig szabadon járkálna a két körözött egyén, ha akkor nem ellenőrzöm a munkáját.

Meggyőződéseim szerint ehhez hasonló felületesség másutt is előfordul. Így aztán hiába várjuk azt, hogy a Nyk. soványodjon, ellenkezőleg, mindig hízik. Pedig nem kell más, csak lelkiismeretesség s máris eredményes lesz a munkánk.

Ebben a tekintetben az őrsparancsnokoknak is fokozottabb ellenőrzést kell gyakorolniuk beosztottaik felett. Miért ne követelhetnék meg, hogy minden járőr jelentse bevonuláskor, hogy kiket igazoltatott Nyk. alapján. A bement nevéket azután éppúgy ellenőriznék, mint én tettem. Ez az ellenőrzés különösen fontos manapság, amikor az ország sok őrsén végzi fiatal csendőr a járőrvezető nagy tapasztalatot igénylő, felelősségteljes munkáját.

L. L.

EMLEKEZZÜNK!

Somogyi Sándor újbórlóvénny őrbeli alőrmester az orosz harctéren kapott lösebében 1917 augusztus 19-én meghalt.

Katona László kecskeméti őrbeli címz. őrsvezető Kerekegyházán, 1896 augusztus 20-án, búcsúügyelet alkalmával szenvedett sérüléseiben meghalt.

Dajka Lajos kassahámore őrbeli csendőrt megszökött orosz hadifoglyok 1915 augusztus 21-én Felső-tőkés határában megölték.

Fejérvári Sándor érendrédi őrbeli alőrmester az orosz harctéren szerzett járványos betegségben 1917 augusztus 23-án Zloczówban meghalt.

Szengyel András ózdi őrbeli őrmestert egy elfogandó terhelt 1920 augusztus 22-én Ózdon orvul lelőtte. 1920 augusztus 23-án Ózdon meghalt.

Tóth Károly cserhátsurányi őrbeli csendőr az oroszokkal Lulice mellett vívott ütközetben 1915 augusztus 20-án elesett.

Vakán József bercsényi őrbeli csendőr az oroszokkal Kosmierzyn mellett vívott harcban 1915 augusztus 27-én elesett.

Az 1916 augusztus 27-én este történt román betörés alkalmával aznap és másnap, 1916 augusztus 28-án el-estek: **Szabó Mihály** őrsvezető címz. őrmester őrsparancsnok, esztenasori őrs; **Akáczy Lajos** csendőr címz. őrmester, terkucai őrs; **Kiss János** lajtakátai és **Sági Sándor** répcehárolyi őrsbeli csendőr címz. őrmesterek, magyarbodzavámi őrs; **Ütvös István** révaújfalusi őrsbeli csendőr címz. őrmester és **Baróthi György** csendőr, dragojászi őrs; **Ábrahám József** csendőr, bélbori őrs; **Bányász Ferenc** csendőr, garcsinölggyi őrs; **Benke Mózes** csendőr, karajosi őrs; **Füles József** kemencei őrsbeli csendőr, nagysándori őrs; **Kovács Péter** csendőr, tolvajkúti őrs.

Ugyanakkor román hadifogságba estek, ahol meghaltak: **Gyarmati István** őrsvezető címz. őrmester, őrsparancsnok, zágoni őrs; **Hermann István** őrsvezető címz. őrmester, őrsparancsnok, veresborkúti őrs; **Imecs József** őrsvezető címz. őrmester, őrsparancsnok, hágótőljai őrs; **László Lajos** őrsvezető címz. őrmester, őrsparancsnok; **Kovács János** alsólendvai és **Varga Károly** nagylengyeli őrsbeli csendőr címz. őrmesterek, sőtéthavasi őrs; **Majzlinger László** őrsvezető címz. őrmester, zenta-gyenesekorai őrsparancsnok kishavasi őrs **Bálint Lőrinc** csendőr címz. őrmester, pricsketőtelepi őrs; **Bedő Dániel** csendőr címz. őrmester, felsőmoécsi őrs; **Bocsárdi György** csendőr címz. őrmester, magyarbodzakrasznai őrs; **Bekő Mózes** és **Buzás Antal** csendőr címz. őrmesterek, karajosi őrs; **Forgács Mihály** mizserfabányai őrsbeli csendőr címz. őrmester, csukási őrs; **Földvári Tivadar** sepsiszentgyörgyi szárnybeli csendőr címz. őrmester; **Lovász Mihály** csendőr címz. őrmester és **Hunyadi József** csendőr, sósmezői őrs; **Nagy Sándor** cseszneki őrsbeli csendőr címz. őrmester, tatárhavasszorosi őrs; **Puss András** kiszucaújhelyi őrsbeli csendőr címz. őrmester, zsigeri őrs; **Simon József** csendőr címz. őrmester, predéali őrs; **Ravasz István** csendőr, tolvajkúti őrs.

Horváth Imre mosonszentjánosi őrsbeli csendőr 1914 augusztus 28-án az első lemergi csatában Lemberg mellett elesett.

Oprova Péter verebélyi őrsbeli alőrmester a harctéren szerzett járványos betegségben 1917 augusztus 28-án Roganizában, Albániában meghalt.

Bányai Ferenc furnikai őrsbeli csendőr címz. őrmester a betört románokkal harcolva a Negovanulmare hegyen 1916 augusztus 29-én elesett.

Boda Sándor furnikai őrsbeli népfelkelő a Negovanulmare hegyen 1916 augusztus 29-én sebesülten román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Cseke András predeluci őrsbeli csendőr címz. őrmester 1916 augusztus 29-én Zajzonnál román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Kálmán Gábor ajkai őrsbeli csendőr címz. őrmester 1916 augusztus 29-én Fogaras vidékén román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Erdős Imre udvarnoki őrsbeli csendőr címz. őrmester a román betörés alkalmával 1916 augusztus 30-án a brassó-bertalani vasútállomás közelében elesett.

Kovács Gábor brassói kerületbeli és **Vizi Imre** borostyánkői őrsbeli csendőrök 1916 augusztus 31-én az 1. swinjuchyi csatában, Szelwów mellett elestek.

Balázs András zsolnai őrsbeli csendőr 1915 augusztus végén az orosz harctéren elesett.

Bálint főtörm. felv.

A helyszín nyitott könyv...

„Nincs itt semmi“... c. pályázatunk anyagából.

Írta: NAGY JÓZSEF csendőr.

Az 1941. év májusában Gábor István* tápiószentmiklóspusztai lakos, nagybérlő, egy kocsisától a tápi őrre feljelentést küldött, hogy aznap reggelre a pusztájában a szeszgyár magtárát ismeretlen tettesek feltörték és onnan 170 kg. muharmagot 170 pengő értékben elloptak.

Az ügy nyomozására az őrparancsnok engem vezényelt ki. Járőrtárs Sági József próbacsendő volt. Nyomban a helyszínre siettünk. Megérkezés után az épületet körüljártam és az egyik ablak közelében sáros, felismerhetetlen nyomokat találtam. Az ablak alatt falhulladék is volt. Amikor láttam, hogy a lopást az ablakon keresztül követték el, (ezt bizonyította, hogy egy ablakfiók ki volt törve), elküldtem egy embert a magtár kulcsáért, járőrtársamat pedig az általam megnevezett bizalmi egyénekért. A bizalmiak és a kulcs megérkezéséig az épület tágabb helyszínét vizsgáltam át eredménytelenül.

Amikor a bizalmi egyének megérkeztek, az épületet óvatosan kinyitottam és bementünk abba a helyiségbe, ahol a lopást elkövezték. Az épületben a betört ablak közelében fal- és üveghulladék volt. Egyébként az épület üres volt, az alja cementes volt

és tisztára volt söpörve. Az ablak alsó széle a földtől 175 cm magas volt. 60 és 130 cm magasságban két lábtól eredő nyom volt látható, azonban ezek körül 12 nyom volt még, melyek éles tárgytól származtak, ez mind 1-2 cm-el a rendes lábnyomnál szélesebb volt.

A helyszín alapos átvizsgálása után az épületet bezártam és a kulcsot magamhoz vettem, majd hozzáfogtam a kikérdezésekhez. Az első feladatomból az volt, hogy megállapítsam, tényleg van-e hiány a muharmagban. Megállapítást nyert, hogy a lopást elkövezték, de nem a sértett által bementett napon. A lopásra ugyanis úgy jöttek rá, hogy 9 q muharmagot vásároltak és ez a mennyiség a meghatározott területre nem volt elég a vetésnél.

Mindazokat az egyéneket, akik a muharmag szállításánál, csíráztatásánál, felmérésénél és vetésénél dolgoztak — kikérdeztem, de eredménytelenül. Ekkor kikérdeztem vagy 40 olyan gazdát, akik a községben, illetve annak határában muharmagot vetettek, eredményt akkor sem értem el. Közben az őrre szemlére megérkezett szakaszparancsnok az őrparancsnokkal együtt kijöttek ellenőrzőbe, kikkel együtt ismét a helyszínre mentünk, de eredményt akkor sem tudtunk elérni. Ezután kikérdeztem Horváth István pusztai lakost, aki már sértett pusztájában elköveztett lopás miatt büntetve volt. Tagadott és alibit igazolt.

* A nevet megváltoztattuk. (Szerk.)

Eltelt 36 óra és a nyomozás holtpontra jutott. Visszamentem a pusztára, hogy a kulcsot átadjam, de közben eszembe jutott, hogy már hallottam olyan esetet, mikor falramászásnál a tettes több esetben a ruhájáról leszakadt gombot a helyszínen elveszti. Visszamentem a helyszínre és alaposabban kezdtem kutatni, sajnos gombot nem találtam. Találtam azonban egy 3 cm hosszú 2.5 cm széles szürke szövet darabot. Ezt gondosan megőriztem. Ismét kikérdeztem Horváth Istvánt, ki tovább tagadt. Elmentem Horváth lakására és ott Horváth édesanyjától érdeklődtem, aki éppen fia munkás nadrágját foltozta. A nadrágot vizsgálgatni kezdtem és találtam is rajta a helyszínen talált ruhadarabbal egyező foltot.

Az asszonyt kikérdeztem és tagadása után nála házkutatást tartottam, de az eredménytelen volt. Ezután a munkahelyen felkerestem Horváth Istvánt, aki rövid kikérdezés után, a helyszínen talált ruhadarab bizonyító hatása alapján a lopás elkövetését beismerte, sőt még három társát is megnevezte. Az ellopott muharmagból 100 kg megkerült. Gyanúsítottak a méltó büntetésüket meg is kapták érte.

Gyorgye emberére akadt.

Irtá: ROVÁS ROVÓ.

Kapcabetyároknak pusztulását írom:

Aki ezt olvassa, két szemére sirjon! —

Mesélők tündére, fogd pártomat ebben,

Hogy senki nálamnál el ne mondja szebben:

Mint esett Marjuca feketébe, gyászba,

Hogy nyelte el Gyorgyét setét tömlőc szája.

Ha az ember június derekán végigmegy Debrecenben az Epreskert utcán, biztosan ott fogja látni az öreg Szilágyi Józsi bátyánkat, ahogy kapálgat a kertjében. Ha egy-egy laboda vagy egérfarok-kóró túlságosan elterpeszkedett, odavág a tövéhez a kapával, hogy csak úgy repül kifelé a paszulybokrok közül. A bokor tövén azután megporhanyítja a földet s ha valamelyik szál félredült a laboda miatt, azt egyenesre állítja, mintha csak mondaná:

— Ne félj, míg engem látsz! — Mindezt olyan gondossággal csinálja, mintha ennél fontosabb dolog nem is volna széles e világon s mintha egyebet nem is művelt volna soha ez életben. Pedig ennekelőtte jó negyven esztendővel, fiatal csendőr korában, nem igen ijedt meg a maga árnyékától.

Akkortáiban Szatmárban, az Avasban szolgált az öreg, az avasfelsőfalusi őrsön. A szomszédos Vámfaluban akkor volt virágjában a jó Klepner Salamon, meg Kuku Mojse. Ezek nevelték a vasány legényeket a kocsmáikban (vasány=avasi oláh). Egy Fábián Nucuj á lu Mihók nevű vasány lopkodta akkoriban a juhokat a bércekről, meg egyebet, onnan, ahol volt. Különösen a „pes ku penye“-t, ami magyarul szószierint tollas halat jelent, az avasi zsidók tolvajnyelvén a lopott tyúk neve volt ez. Az öreg Gyorgye fia, teljes nevén Fábián Gyorgye á lu Nucuj, vagyis a Nucujé, dicséretes szorgalommal képezte magát apja védő szárnyai alatt a „pes ku penye“ halászatban s húsz éves korára olyan kiváló „halázmesterré“ nőtte ki magát, hogy az apja bojtárjával már a maga szakállára is el-eljárogatott halászni. Egyik szép nyári éjjelen azután magát az

öreg Klepner Salamont látogatták meg s elemelték, ami csüsző, bocskorbőr, hering, pálinka, dohány csak található volt a Salamon apánk putikjában. Ezenkívül lába kelt két kétsővű vadászpuskának, meg egy jó csomó tölténynek is, amit az orvvadászok szükségleteinek a kielégítésére tartott a pudli alatt a körültekintő Salamon. Na, emelt is Salamon panaszt az avasfelsőfalusi csendőrőrsön: megesküdtött hétszer, hogy koldussá tették, hogy soha, még a világ meg két nap, ezt ki nem heveri, hogy soha ember belőle már nem lesz; feltárta a csendőrök előtt, hogy milyen veszedelem fenyegeti őket is a rablók részéről, akik immáron puskával járnak és szent uccsra az lesz a legelső dolguk, hogy a csendőröket fogják vele agyonlőni, tehát még a jó Isten sem mentheti meg őket az agyonlövéstől, ha nyakon nem csípi a tolvajokat, de hamar!

— Nem, arról fogalmam sincs, hogy ki tehetné ezt a hallatlan gazemberséget! — mondta a jó Salamon, mikor a csendőrök arról érdeklődtek, hogy nincs-e esetleg valakire gyanuja. — Mindamellet, — mondta — igen célszerűnek látná, ha Fábián Gyorgye á lu Nucujt, meg a bojtárjukat, a kitűnő Tippancs Vaszalikát, ezt a két derék vasánylegényt, a csendőrök mielőbb, — csak úgy barátságosan megkérdeznék, esetleg mégis nem tudnak-e valamit az ügyről. Mert bár őt Isten úgy segélje, senki ártatlan embernek nem akar kellemetlenséget szerezni, mégis igen hasznosnak tartaná, ha a barátságos, szép szavakkal való kérdezősködést a csendőrök valahogy úgy eszközölnék, hogy a két megnevezettet lábánál fogva felkötnék a Mike erdőn valamelyik faágra s így több mint bizonyos, hogy némi felvilágosítással tudnának szolgálni a csendőr uraknak a negyven pár bocskorbőr, tizenhat csüsző, stb. jelenlegi tartózkodási helyét illetőleg.

Salamon távozása után Mészáros őrmester úr, az őrsparancsnok megjegyezte:

— Nem vagyok kárörvendő ember, de ha már Gyorgye lopott, nagyon jól tette, hogy ezt a vén kötélrevalót fosztotta ki, mert ez csinált a fél Avasból tolvajt! Ő tanította őket, eddig neki loptak, ideje éppen, hogy rajta is kipróbálják, mit tudnak!

Különben pedig még a madarak is azt csiripolták az ágon, hogy Klepnert Fábián Gyorgye á lu Nucuj, meg a kitűnő Tippancs Vaszalika, a lu Mariuca károsította meg. (A kitűnő Tippancs Vaszalikának nem volt apja, ezért jelölték az anyja nevével). Tudták a csendőrök is, hogy ki a tolvaj, de hát az avasi erdők nagyok, meg a Mike, Timpa, Petrosza is nagy és a két jó madár nagyon jól ismerte ezeket s tudta, hova kell eldugni a lopottat. Élték hát világukat, hétszatos csüszőket csatoltak a derekukra, új bocskorban jártak, heringet ettek, pálinkát ittak! Nem hitték volna el, hogy akár Gábor angyal is jobban élhesse világát a mennyországban, mint ők ketten. A két lopott puskával nyulra, őzre vadásztak, ami jött, bár mentől kevesebb szerencsével. A szegény állatoknak nem igen történt az ijedtségen kívül egyéb baja, de ebből kijutott nekik, mert a legutolsó nyul után is négyet durrantottak, hogy majd nyavalyássá vált szegény feje. Mikor azután Fábián Gyorgye, a Nucujé, már vagy tizet lőtt „puffra“, a kitűnő Tippancs Vaszalika megsokallotta és így szólt:

— Te Gyorgye! Én ötven lépésre kiállok eléd

négykézlábra, ha beletalálsz a faromba, neked adom, ami rám esett a csüszőkből! Ha „eltrefeled“, a csüsző mind a tied, de ha nem, mind az enyém!

— Binye! — mondta Gyorgye — állj ki! — A kitűnő Típpancs Vaszalika ki is állott, oszt a lába közt visszanézve röhögött a szemébe Gyorgyénak, aki a már említett céltáblát célba is vette és Puff! — de egy szem nem sok, annyi sem ment a felajánlott céba, hanem az egész sérétlövés telibe találta a fejét a kitűnő Típpancs Vaszalikának, amint a két lába közt visszanézett, kivitte mindkét szemét, elhordta az orra felét, feltépte egyik lábán a térdhajlatban az ütőeret és nem is ment el onnan szegény Vaszalika többé a maga lábán, hanem bizony benyújtotta a bocskort ott helyben a legmagasabb bírónak. A kuttyája ott vonított mellette két napig, míg meg nem lelték. Ez virrasztott mellette, míg szegény Mariuca oda nem ment. Zokogva mondta, hogy:

— Szívem, Vaszalikám, szólalj meg, csak egy szót szólj hozzám! Nem lehet az, hogy te meghaltál, te, aki legszebb legény voltál az Avasban! Hogy a föld se fogadja be soha, aki ezt tette veled! Szólalj meg Vaszalikám, csak egy szót szólj még hozzám! — De bizony Vaszalika nem szólott többet, se őhozzá, se máshoz. Így lett Vaszalika néhai.

Mikor Gyorgye látta, hogy Vaszalikának kámppec, nem sokat teketóriázott, hanem kereket oldott. A kutya vonítására figyelmessé lett málnaszedők találták meg Vaszalikát, új bocskorban, új csüszőben, még a lopott puskája is mellette feküdt a földön, ezek adtak hírt róla Mariucának is. Gyorgye pedig elbújdosott az erdőbe s ha embert látott, előbb lőtt, csak azután szólt. Még valahonnan egy forgópisztolyt is kerített, amit hatra töltve, a csüszőjébe dugva viselt. Kerekedett is neki veszett rossz híre, félt tőle mindenki, mint a megtestesült ördögtől. Fényes nappal lopta a kecskét, juhót, tyúkot, de nem mert neki szólani sem senki. A csendőrök pedig keresték éjjel, nappal, de ahogy mondom, nagyok az avasi hegyek és sűrűk az erdők rajta...

Pár hónappal Típpancs Vaszalika gyászos vége után, egyik vasárnap reggel Szilágyi csendőr Vámfaluba ment, hogy megvegye azt a malacot, amit már kinézett azelőtt hízőnak a közigazgatás részére. Egy jó madzagot takarosán összehajtva betett a zsebébe, hogy majd azt a malac hátsó lábára köti és úgy hajtja maga előtt haza. Akkoriban még ezt is meg lehetett kockáztatni ott a havasi világban. Útközben vágott egy jó suharcot is, amivel a malacot fogja térengetni, ha az netalán másfelé óhajtaná venni az utat. Így lelkiismeretesen neki-készülve a malacvásárnak, nagy pipaszóval érkezett meg Vámfaluba, de a malacvásárból mégsem lett semmi, mert Pál Miklós bácsi, a félszemű bakter, megsúgta neki, hogy Fábián Gyorgye, a Nucujé, éppen most ment be a román templomba. Ő utána is kukucskált, hátul áll a kórus alatt, a csüszőjében töltött revolver, a kezében töltött puska, senki nem mer a templomban moccanni, még a pápa is reszketve mondja a misét. Hogy el ne felejtse, a csüszőben a revolver mellett kések is vannak.

— Ilyen szép fogást soha nem csinálhat az őrsvezető úr! — mondta még Pál Miklós bácsi, aki élt-halt a férfias küzdelmekért, magyarul mondván,

nótórius verekedő volt. Úgy verette ki a félszemét is valami kocsmái mérkőzésnél, ahonnan lepedőben hordták haza az ellenfeleit. Már előre élvezte a dicsőséget, ami rá fog hárulni, hogy egy ilyen veszedelmes ember lefűléését egy tele templom nép látára fogja a csendőrral együtt végezni. Míg beszélt, hatalmas somfa botját bizakodólag meg-meg emelte.

Szilágyi csendőr gondolkozott. Ha bemegy a templomba, botrány lesz, Gyorgye pedig ki nem jön, akárkivel is hivatja. Ha nem megy be, mikor a hívek kifelé jönnek, észreveszik, a rokonság eléje áll, Gyorgye addig megugrik. Tehát gyorsan határozott.

— Menjen, Miklós bácsi, a kerítésről szakítson le egy darab drótot, azután kösse be vele hátul a sekrestye ajtóját, de csendesen, nehogy észrevegye valaki. Azután jöjjön kend vissza. En addig itt leszek. — Mikor a bakter visszajött, az ajtóhoz állította, hogyha Gyorgye kiugrana valahogy, gáncsolja el. A szentjános kenyér kardot lecsatolta a derekáról, odaadta Miklós bácsinak, egyrészt, mert a templomban a tömeg közt úgyse tudna vele mit kezdeni, ha pedig futni kellene Gyorgye után, akadályozná a gyors mozgásban, másrészt pedig senkinek nem lehet feltűnő, ha kard nélkül ő is bemegy a templomba és véletlenül Gyorgye mellett megáll, ott, ahol az lesz. (Nem mondjuk, hogy helyes volt a kardot elhagyni, de Szilágyi csendőr így cselekedett; most már elárulhatjuk, rég volt, elévült.) A többi azután attól függ, mit fog csinálni Gyorgye. Oda is állott szép csendesen Gyorgye mellé, aki élvezte a hatást, amit megjelenése a templomban keltett. De valamelyik asszony nem tudta megállani, hogy el ne csodálkozzon:

— Jé! Gyorgye mellett ott áll a csendőr!

Ezt meghallotta Gyorgye is, aki azonnal érezte, hogy nagyon meleg van a templomban s me őt a csendőr megakadályozhatta volna, beugrott a torony feljáró ajtaján, úgy okoskodva, hogy a csendőr, akit váltig ijesztgetett, hogy utána ne merjen menni, mert agyonlővi, nem mer utána menni, a toronyból pedig kimegy a tetőre, onnan leugrik, vagy a harang kötelen leereszkedik. De Szilágyi csendőr felkapta a Szent Mihály lova mellől a hosszúnyelű keresztet, amit a temetéseknel egy gyermek szokott a menet előtt vinni, azzal Gyorgye után futott s mikor az célba akarta venni, félrelökte vele a puskát és oda-szólt Gyorgyénak, hogy adja meg magát, de annak más terve volt, felfutott a lépcsőn a harangokig, felkúszott a haranglábra, onnan a torony falában megkapaszkodva feltornászta magát a torony eresze alá, ott a falon végigfeküdt és a puskából rá is lőtte mindkét csövet az utána igyekvő csendőrré, akinek alig volt annyi ideje, hogy a lövések elől beálljon a toronyablakba.

— Takarodj haza, бүдös zsandár, mert itt döglesz meg! — acsarkodott Gyorgye Szilágyi csendőrré a lövések után. Ez egyik pillanatban kiugrott az ablakból, a toronyajtó bolthajtásába, ott az ajtóból kívülről a kulcsot bevette s belülről bekulcsolta az ajtót, nehogy a Gyorgye rokonsága a hátába kerülve bekerítse és közösen ellássák a baját. Gyorgye elővette a forgópisztolyát s azzal lövöldözött oda, ahol a csendőrt sejtette. A csendőr most a sapkáját a hosszúnyelű kereszt rúdja tette és a

nyílásból óvatosan tolta felfelé a lépcsőnyílásba. Gyorgye abban a hitben, hogy a csendőr bújik felfelé, gyorsan lövöldözött lefelé. A csendőr meggyőződhetett, hogy töltnye van elég, hogy Gyorgyének eszében sincs tréfálni s hogy csak addig van biztonságban, míg a toronyajtó nyílásában áll. Most elkezdte a kereszt ágával a torony aljában lévő galambfészkeket összehúzni garmadára. Ez nem volt valami nehéz, mert mint minden falusi toronyé, ennek az alja is borítva volt vastagon galambfészkekkel és galambtrágyával. Bár Gyorgye egyre lövöldözött, sikerült egy csomó fészket összehúzni. Azután egy fészket egészen az ajtóba vont, azt meggyújtotta s a garmadához taszigálta a kereszttel. Attól nem kellett félnie, hogy tüzet okoz, mert a toronypadió téglából volt. Mikor már jól égett, rátaszigálta a garmadába húzott fészkeket és trágyát, amitől hatalmas füst kerekedett. Gyorgye fenn köhögött, lövöldözött, átkozódott. Künn a népek kiabálni kezdtek, hogy kigyúlt a templom. Többen a fecskendőért futottak, mások a torony ajtaját verték, nem tudván elképzelni, mi történhetett benn. A csendőr kiszólt, hogy a templom nem ég, semmi baj, csak legyenek nyugodtan. Most már Gyorgye majd megfűlt a füstben, szidta a csendőrt, hogy a Dráku rágt a volna meg a máját. Szilágyi csendőr pedig ezalatt óvatosan fellopakodott a lépcsőn a füst leple alatt s szegény Gyorgye pont azon vette magát észre, mikor a csendőr a kereszt ágát beleakasztva, olyan szépen lerántotta az eresz alól, mintha soha ott sem lett volna. Olyat puffant szegény, mint egy zsák búza. Mire feleszmélt, hogy hogy is került a harangláb tövére, már össze is volt kötve a két keze a malac lábára szánt spárgával, olyan gondosan, amilyet egy olyan híres ember, mint Fábián Gyorgye, a Nucujé, megérdemelt. A csendőr most eltaposta a füstölőt, azután visszament, összeszedte a puskát, pisztolyt, töltényeket, az üres forgópisztolyt visszadugta Gyorgye csüszőjébe, az üres puskát a nyakába akasztotta, kinyitotta a torony ajtaját s lekísérte Gyorgyét a lépcsőn, kezében tartva a keresztet, az álmélkodó vasányok közé. Kint felkötötte a kardját, amivel Miklós bácsi már várta, visszavítette a keresztet a Szent Mihály lovára, leverte a ruhájáról a port, orrából kipurkászta, szeméből kitörölte a füstöt, Miklós bácsi pedig a somfabottal integetve, távol tartotta a bámészkodó néptömeget.

— Nem szép az őrsvezető úrtól, hogy engem kihagyott belőle! — mondta Miklós bácsi sértődötten. — Ha ezt tudom, nem is szólok az őrsvezető úrnak! Nem szebb lett volna, ha bementünk volna mind a ketten és kihúztuk volna a templomból egy hoppa?

— Nem, — felelt a csendőr, — mert hátha a sok vasány minket húzott volna ki?

— Csak legalább vagy kettőt üthettem volna kedvemre valót evvel a somfabottal. Úgy szerettem volna kipróbálni, most fűtöttem ki tiszta nyers fából, olyan súlyos, mintha vasból lenne, igazán nem ártott volna, ha egyet-kettőt végigpuhasztottam volna az erősebb vasányokon! Most itt volt a drága jó alkalom, amilyen csak a jó Isten a megmondhatója, mikor adódik megint! Úgy látom, az őrsvezető úr is csak magára gondol!

— Na csak ne duzzogjon kend! — csillapította

Szilágyi csendőr a megsértődött embert, — a viláért ki nem hagytam volna kendet, ha szükség lett volna rá, de azt kend is beláthatja, hogy egy templom népnek mégse lehet csak úgy nekiállani és agyabafőbe verni mindenkit, csak azért, mert kend az új fütykösét ki akarja próbálni!

— De hátha a vasány meglötte volna az őrsvezető urat? Mert az is megeshetett volna!

— De látja, hogy csak nem lött meg! Meg osztán tudja azt kend is, hogyha az ember mindent felszámolna, soha nem enne töltött káposztát! — Na, ne haragudjon kend, hozzon csak hamar Salamontól két szivart! — Ezt a bakter készségesen meg is cselekedte. A csendőr egyiket neki adta, a másikat pedig a Gyorgye szájába dugta:

— Gyujts rá, Gyorgye fiam, osztán moccanjunk Felsőfal felé, az őrsre. Gondolom, azt tudod, hogy lesz még egy kis beszélgetni valónk egyről-másról, — mondta Gyorgyének jóakarattal, akit a malacpórázon megindított maga előtt.

Az emberek félrehúzódva, ámulva nyitottak nekik utat.

— Ezt hijják embernek! Ez igen! — suttogták. — Pusztá kézzel megfogta Gyorgyét, akinél pisztoly, kés, puska volt! Még az ajtót is magára zárta, hogy senki oda ne mehessen! Dehát hogy történhetett ez meg, hiszen Gyorgye sem félt még az ördögtől sem!

— Cse ficsor hányik! Cse ficsor frumosz! — suttogták a vasány lányok. (Milyen ügyes legény! Milyen szép legény!) Ez a legény, nem Gyorgye! — Két menyecske összesúgott:

— Te, Iljána! Ha nem látnának, bizony Isten odamennék hozzá és megcsókolnám!

— Én jobban szeretném, ha ő csókolna meg engem! — mondta a másik, azután megegyeztek, hogy akármelyik mód kedvükre lenne. Azután nagyot kacagtak és hosszasan néztek a távolodó Szilágyi csendőr után...

Az ottmaradt vasányoknak Mán Mihály, a bölcs bíró világos magyarázatot adott:

— Én csak annyit mondok, emberek, ez az egész nem tiszta dolog! Nem bizony! Ebben benne kell legyen a Dráku keze! Vagy tán nem láttátok saját szemetekkel, hogy füstölt a torony! Na most: ha füst volt, hol volt akkor a tűz? Miért nem égett meg se a csendőr, se Gyorgye? Vagy azt sem hallottátok, hányat lött Gyorgye? Miért nem fogta a lövés a csendőrt? Mondjak még valamit? — Hát én nem mondok mást, csak azt, hogy menjünk innen ki — ki minél előbb haza, míg valami nagyobb baj nem ér bennünket! Mert azt még a vak is láthatja, hogy itt valami nincs rendben!

A megszeppent vasányok hazakotródtak, mint akiket leforráztak. Többeket nehéz balsejtelem környékezett meg, mert Salamon tata, meg a páratlan Kuku Mojse, sok vasányt megtanított, hogy kell tollas halat fogni. Ezek biztonság okáért még aznap felhúzódtak ki a Timpára, ki a Mikére, ki a Petroszára.

Ezeket csak azért írtam le, nehogy azt higgye valaki, hogy az öreg Szilágyi Józsi bátyánk azért, mert most már csak öreg nyugdíjas és csak paszulyt kapál a kertben, meg oszt úgy néz ki, mintha világlétében vizet sem tudott volna zavarni, annakidején nem lett volna legény a talpán.

**1943 augusztus 20: Kormányzóhelyettes Urunk
hősi halálának első évfordulója.**

Képek a szovjet harcterről.

Rövid pihenő.

Légvédelmi tüzéreink.

Menekülésben egymásba futott szovjet harckocsik.

Lelőtt Rata egy szovjet város utcáján.

Német harckocsik átkelnek egy folyón.

Egy tábori csendőr naplójából.

Írta: BÁNFÜLDI GYÖRGY őrmester.

(Tábori posta 202/01.)

(3. folytatás.)

Elátkozott idő... A sötétség miatt egy lépésnyire sem lehet látni. Gépkocsink már második napja vonszol bennünket. Jelesen alig 5 km-es sebességgel halad. Az út mellett két oldalt hatalmas erdő van s a vén fák nyögnek, recsegnek a már napok óta dühöngő szél és hóvihár súlya alatt. Szemeinket oly erővel fúrjuk a vaksötét orosz éjszakába, hogy már szikrázó piros csillagokat látunk. Mindegy, menni kell. Még pár óra és célhoz érünk. A gépkocsi ablakához illesztett géppisztolyunkat még erősebben megszorítjuk és lélegzetvisszafojtva hallgatjuk, hogy a teljes gázzal dolgozó motorzajt is túlharsogó szélorkánba mikor vegyül egy kézigránát, vagy akna robbanása.

Hiába vagyunk egytől-egyig legények a talpункon, azért mégis csak jó érzés, hogy az előre jelzett veszélyes útszakaszon túl vagyunk. Rendes körülmények között ezen a részen naponta többször is megismétlődik, hogy egy-egy gépkocsi a levegőbe röpi. Főnt vagyunk a hegy tetején. Most már csak egy jégpáncélba burkolt hegyoldalon kell leereszkedni és akkor ott a falu. Falu!... Ugy ejtjük ki ezt a szót, mint az imádságot. Falu!... Házakkal, emberekkel, ahol tüzet gyújthatunk, fölmelegedhetünk, valamit ehetünk és talán még pihenhetünk is.

Megérkezünk. Az előre küldött szálláscsináló elvezet bennünket a kiszemelt lakásba. Este 11 óra van. A sötétben nem látjuk, csak sejtjük, hogy hol az ajtó. Kilincs nincs rajta, de nem is kell, mert úgy le van szállva, hogy föl kell emelni és úgy benyitni. Világosság nincs, de a szemközti fal felől halk nyögés hallatszik. Erre tartunk. Vezetőnk előre lép és mi libasorban utána. Alig lép azonban kettőt, kitépi kezemből a hátulról megfogott derékszíjját és abban a pillanatban nagy puffanást hallunk. Az egész oly gyorsan történik, hogy már nekem sincs időm megállni s amint a lépésre emelt lábam földre akarom tenni, belebotlom valamibe és már bukom is. Elterültem. Fejem belevertem szálláscsinálóm szöges bakancsába. De nem volt időm tünődni, mert alattam a földön egy gombolyagot éreztem, ami lélegzik, de nem mozog. Nem tudtam megérteni, hogy lehet valakinek olyan birka türelme, hogy az ember itt fekszik rajta és még annyi fáradságot sem vesz, hogy megszólaljon. Kitapogatom. Első pillanatban éreztem, hogy bundában van. Kezem tovább síklott s hát — egy jól megtermett kecskének a farkát markoltam meg.

Benyitottunk egy másik szobába. Itt már fagygyümölcsös égett, émelyítő füstöt terjesztve. A szoba egyetlen ágynak kinevezett deszkapriccsen egy nő feküdt valami pokrócfélével betakarva. Az ágy mellett, az embermagasságú menyezetről kötélén csüngött alá egy pléhteknő s abban egy pici gyermek aludt. A sarokban egy ládán egy fiatalember ült, aki jöttünkre fölállt és egy ajtóra mutatva előre ment.

Szűk kis kamrába jutottunk. Előkerestük a Hindenburg kácsert, de gondolkodtunk, hogy meggyűjtsuk-e, mert a kamrában olyan bűz volt, hogy robbanástól féltünk. Na, mégis világosság lett. Széjjelnéztünk, a szobában egy asztal, egy szék és egy

ágyféle valami volt, amit még a cár idejében heverőnek hívtak. Most megmozdul a szelon és valahonnan a rugók helyéről kimászik egy asszony. Nagy alázatossággal és kedvesen fogad bennünket, csak arra kér, ne haragudjunk, hogy a helyünkre feküdt, de nem tudta, mikor érkezünk. Beszéd közben leült az ágy szélére, amiből arra következtettünk, hogy ez az ő helye. Leültünk mi is. Megmagyaráztam neki, hogy minket ebbe a szobába szállásoltak el és megkérdeztem mit gondol, hogyan lehetne megoldani az alvás kérdését. A válasszal gyorsan kész volt. Azt mondta, hogy neki csak egy oficirt jeleztek s ő úgy gondolta, hogy mivel a heverő öble elég széles, a felét átadja. Oldalvást társamra pillantottam s elkezdtem tünődni, hogy hol is láttam ezt az arcot. Megvan! Pesten a plasztikumban. Az van a szobor alá írva, hogy: „Jancsi ne sirj!” (Mert mellette állott a vasorrú bába.) Hát ennyi vendégszeretet láttán nem akartunk durvák lenni, hanem szépen megköszöntem és megkérdeztem, hogy fél-e ő a nyavalyatörős embertől. Igen meghökkent s megkérdezte, hogy miként értem ezt? Már örvendeni kezdtem, hogy tervem sikerült. Elmondtam, hogy a barátom beteg. Éjszakánként kétszer is belebújik az ördög s ilyenkor addig rázza, míg valakit meg nem fojt maga mellett. Asszonyunk azonban valami érthetetlen ok miatt ragaszkodott elhatározásához, ezért azt ajánlotta, hogy akkor a beteg barátom feküdjön a földre, én pedig a heverőbe. Én majd megfulladtam, olyat sóhajtottam, társamból pedig oly erővel tört ki a visszafojtott nevetés, hogy azt hittem tényleg meghibbant. Még idejében köhögési rohamra változtatta és mivel igen furcsán tett, föl hívtam rá a háziasszonyunk figyelmét, hogy: „Na látja, már kezd!” De azt is hozzátettem, hogy én ilyen jó puha birka és kecskebőrök között (egyik-másik tegnap még bőgött) nem tudok aludni, ezért én a földre fekszem. Mivel asszonyunk látta, hogy nem megy velünk semmire, jobbnak látta az elhurcolkodást. Kivett a szelonból 3 bőrt és átment a másik szobába mondván, hogy csak szóljak nyugodtan, ha a barátom beteg lenne.

Nagyot sóhajtottunk és megpróbáltunk szellőztetni. Igen ám, csak hogy az ablak be volt tapasztva, az ajtó pedig a kecskéhez nyílt. Hamarosan azonban a szélvihar segítségünkre sietett s megszabadította béklyóitól az egyik ablaktáblát. Alig tudtuk ismét rögzíteni.

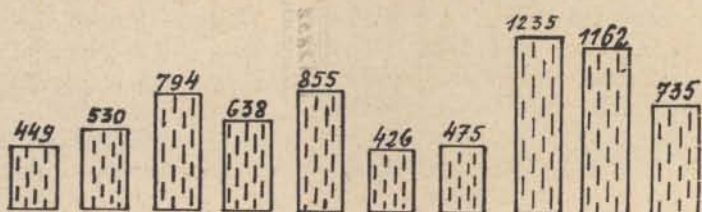
Mivel már nagyon rászorgáltunk az alvásra, gyorsan elkészítettük fekhelyeinket a földön és éppen le akartam fekvődni, amikor a szelon felől egy kismacska kórusnyivákolása töltötte be a levegőt. Így aludni nem lehet. Fölkeltem s miután a szelon alját hason fekve átkutattam, hozzáfogtam a belsejében keresni az állatokat. Végre! Egy, kettő, hat, hét. Még a szemeik sem nyíltak ki. Most ott mászkáltak a kecskebőrön, én meg melléjük ültem és csitítottam őket s közben szídtam a lelketlen anyamacskát, mely kicsinyeit ilyen zivataros időben magára hagyja és még éjjélkor sem tér haza. A kis cicák — úgy látszik — nekem adtak igazat, mert még jobban sivalkodtak. Végül is megfelelő vigasztaló szavak kíséretében becsavartam őket egy jó nagy kecskebőrbe és kivittem az előszobába.

Így telt el egy éjszaka a sok közül Oroszországban. (Folytatjuk.)

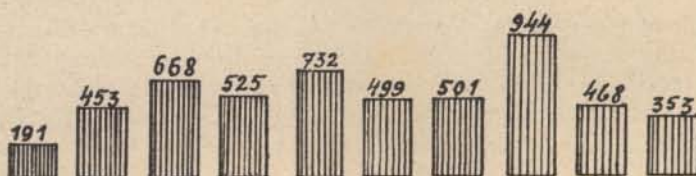
A m. kir. csendőrség működési területén 1942-ben előfordult bűncselekményekről (büntettek és vétségek).

I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X. kerületnél:

Állam elleni:

Tüzeset:

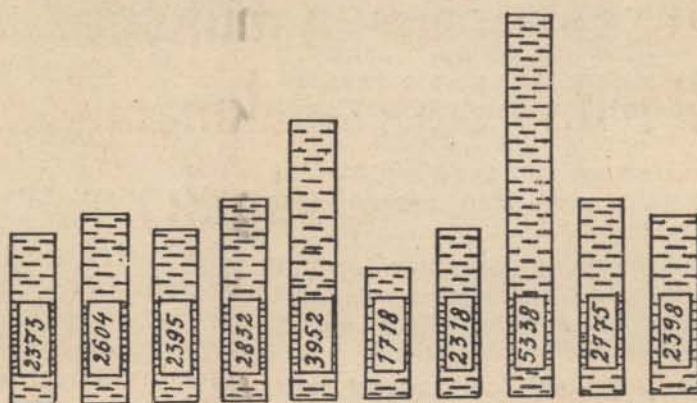

Intellektuális:

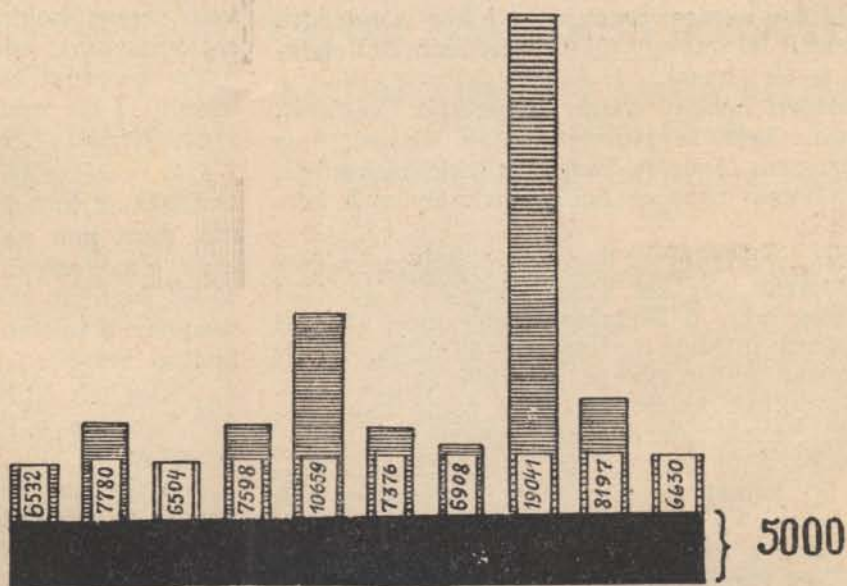

I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X. kerületnél:

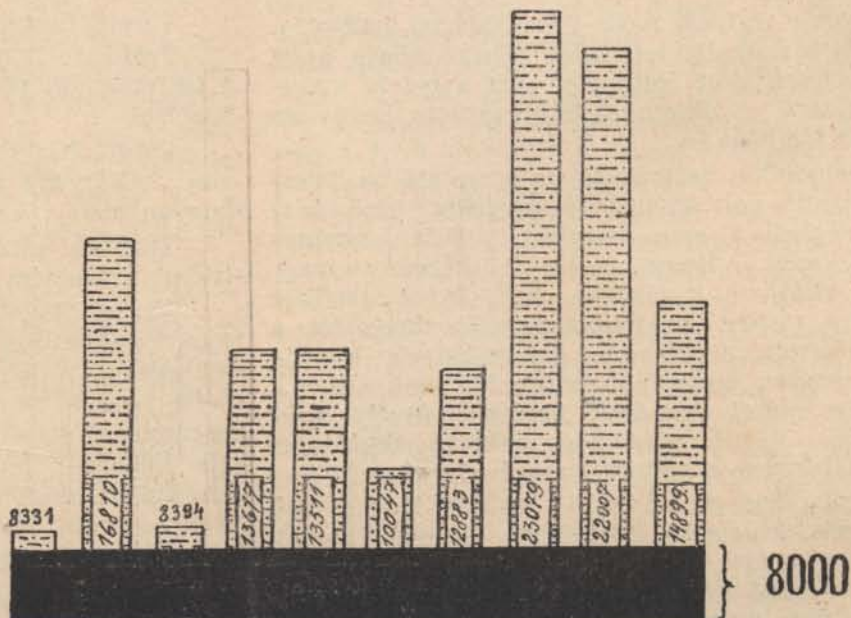
Ember élet elleni:

Vagyoni elleni:

Egyéb:

A kisember csalója.

Írta: HALÁSZ BERNÁT főtörzsőrmester (Oroszvár).

1936. évben Gyömrő község egyik kevésbé forgalmas utcakereszteszésénél szegényes, vakolatlan bódé állott, mely egy viágháborúban munkaképtelenné vált, becsületben megöregedett 100%-os hadirokkant földmives dohányárudájául szolgált.

A kis helyiségbe csak az ajtó üvegezett tábláin szűrődött be a mindenkire egyformán mosolygó jó-ságos öreg nap sugara.

Mivel pedig napközben igen kevés vevő fordult meg az üzletben, az öreg trafikos ezen az üvegezett ajtón kinézegetve várta, hogy jön-e végre valaki füstölni valóért.

Hiába, faluhelyen leginkább csak reggel meg este lát forgalmat az üzlet, mert napközben a felnőttek kint dolgoznak a mezőn.

A trafikos egyszer aztán nem hiába nézelődött, mert az utcán feltűnt egy jól öltözött férfi, aki egyenesen be is tért hozzá.

Az idegen néhány darab cigarettát vásárolt, majd gyufát kért, rágyújtott és úgy látszott, ő is ráért, mert nem távozott, hanem érdeklődni kezdett, hogyan folynak most az építkezések Gyömrő községben?

Azt is megkérdezte, hogy az építkezésekhez szükséges pénzüsszegeket honnan kapják a gazdák? Megjegyezte, hogy ő Budapesten egy most létesült pénzkölcsönző intézet tisztviselője és tudja, hogy falun nagyon tájékozatlanok az emberek, a bankokhoz fordulnak kölcsönért, ahol pedig nagy kamatot kell fizetni. „Az a pénzkölcsönző intézet — mondotta — ahol én vagyok, állami tőkével dolgozik és így kamatmentesen ad építkezésekhez kölcsönöket. Csak a kezelési költségekre kell 1000 P-nként 25 P-t fizetni, magát a tőkét pedig elég havi 10 P-ös kamatmentes részletekben törleszteni. Természetesen azért fontos, hogy a pénzt a kölcsönvevő, esetleg a keze, egy kis ingatlannal is rendelkezze.”

Az öreg trafikos nagy érdeklődéssel hallgatta, mert neki is szüksége lett volna pénzkölcsönre, hogy új, nagyobb üzletet építhessen. Ezt a tervét mindjárt közölte is az idegennel és hozzáfűzte, hogy van egy saját kis háza is.

A nagylelkű tisztviselő úr erre ott az üzletben hajlandó volt 2000 P-ös kölcsönt kérő kérvényt megírni s arra csupán 1 P-ös okmánybélyeget kért. Hogy pedig a kérvény megértésre találjon, kiszínezve írta le a trafikos harctéren történt megrokkolásának történetét s megemlékezett a kiskorú gyermekeinek számáról és minden olyan körülményről, ami a nagylelkű pénzüintézet tisztviselő urainak szívét meglágyíthatja. Végül pedig, hogy még az elküldés se kerüljön pénzbe, a kérvényt magával vitte.

Néhány nap elteltével a trafikos Budapestről nagy kék hivatalos borítékban levelet kapott, amelyben a nála járt tisztviselő közölte vele, hogy a kölcsön-ügyet elintézte, a pénz személyes átvétele végett 3 nap múlva, vagyis 17-én délután 3 órakor Budapesten, X. utca 17. házszám alatti kávéházban várja. Az aláírás olvashatatlan volt.

A trafikos pontosan megjelent a kávéházban, ahol ismerőse már várta. Kölcsönös kézsorongatás után a „trafikos bácsi“-t székel kínálta meg a „tisztviselő úr“, mondván, hogy az összeget a pénzüintézet vezető tisztviselője — aki nagyon jó barátja — fogja elhozni és átadni. Már annak is itt kellene lennie.

Mivel pedig a vezető pénzüember még egy óra múlva sem jött meg, a „tisztviselő úr“ a közeli telefonhoz ment, tárcsázott és a trafikos füle hallatára a következőket mondta a kagylóba: „A vezető tisztviselő úrral szeretnék beszélni, kérem küldjék a telefonhoz... Szervusz Józsikám!... Kérlek szépen, hát mért nem jöttél már ide?... A gyömrői trafikos bácsi már régen itt van a kölcsönért!... Baj van!?... Szóval nem jó az a kérvény... De akkor most mit csináljak? Nézd, kérek szépen, ez egy szegény rokkant ember, akit nem verhetünk hiába-való utazgatásokkal kiadásokba, meg én is úri becsületszavamat adtam neki... Egyszóval írjak egy újabb kérvényt és mire az elkészül, te autón itt leszel!... Ha mindjárt nem jöhetnél, akkor még idetelefonálsz... Na jó, szervusz!”

E beszélgetés után letette a telefonkagylót és a trafikoshoz fordult: „No, bácsi, hallotta miről volt szó, most már valahogy csak rendben leszünk. Én most elmegyek és valahol veszek kérvénynek megfelelő papírost, maga meg maradjon itt és ha esetleg csengene a telefon, vegye fel a kagylót és csak nyugodtan beszéljen bele. A viszontlátásra!”

Alig telt el 10 perc, azután, hogy a „tisztviselő úr“ elhagyta a kávéházat, megszólalt a telefon csengője.

A trafikos felvette a kagylót és a füléhez emelte. A telefonon egy rekedt hang a következőket mondotta: „Halló!, itt az X-i pénzkölcsönző intézet vezető tisztviselője. Kérem az ott tartózkodó tisztviselőnket a telefonhoz!”

Trafikos: „Kérem szépen, elment papírost vásárolni kérvénynek, de mindjárt visszajön.”

Vezető tisztviselő: „Hát kivel beszélek?”

Trafikos: „Kérem szépen, én vagyok Gyömrőről a trafikos, aki pénzt kér kölcsön. Eljöttem az összegért!”

Vezető tisztviselő: „Jó — jó, csak itt egy kis hiba van. A kérvény nem jó, mert nem írta le benne, hogyan akarja a pénzt visszafizetni.”

Trafikos: „Kérem szépen, havi 10 P-ös részletekben szeretném...”

Vezető tisztviselő: „Rendben van, ez így megfelel nekünk, csak egy új kérvénybe ezt is bele kell szövegezni. A kérvényre pedig nem egy, hanem kettő pengő okmánybélyeget kell ragasztani és a barátomnak fizesse ki a 2000 P után járó 50 P kezelési költséget. Én most már nem tudok elmenni a kávéházba, mert rokonaim érkeztek és az állomásra kell mennem. Holnap én és az a barátom, aki ott van magánál, úgyis kirándulunk Gyömrőre és ki-visszük magának a pénzt a trafikba.”

Trafikos: „Jó lesz, kérem szépen.”

Vezető tisztviselő: „Maga csak adja oda a barátomnak az 50 P-t, hogy itt lefizethesse és akkor

A nagyváradi csendőr tanzászlóaljnál a járőrtárs iskolát elsőnek végezte

Rajkai Győző csendőr
1. tanzázad

Pomozsi Gyula csendőr
2. tanzázad

Kulcs Károly csendőr
3. tanzázad

Kócsy János prb-es csendőr
tizedes, 4. tanzázad

Kuncsár János csendőr
5. tanzázad

minden rendben van. Na, Isten vele, bácsi, a vizsontlátásra!"

Trafikos: „Jónapot kívánok...”

Alig, hogy a trafikos letette a telefon kagylóját, sietve érkezett meg az ismerős „tisztviselő úr” kezében egy iv fehér papírral és már kérdezte is: „Na, mi van?”

A trafikos büszkén kidomborított mellel elmondta, hogy amíg egyedül volt, beszélt a vezető tisztviselő úrral telefonon, majd beszámolt beszélgetésük eredményéről.

Ezek után nem maradt más hátra, mint hogy a trafikos a tisztviselő úrnak minden kérdés nélkül lefizette az 50 P-t, na meg még okmánybélyegre is 2 pengőt. Aztán az építendő új trafik tervezgetésének ábrándjai között hazament Gyömrőre. De a jószívű tisztviselő urakat hiába várta, mert azok nem érkeztek meg, így kénytelen volt az esetet a csendőr őrsön feljelenteni.

Mondanom sem kell, hogy a kávéházban a tisztviselő urat nem ismerték, mert csak akkor az egyszer volt ott.

A feljelentő trafikos, a vele személyesen érintkező „tisztviselő úrról” igen jó személyleírást tudott adni, aminek alapján az egyik pestkörnyéki csendőr-őrs írásbeli megkeresésünkre közölte, hogy Rákos-hegyen lakik egy szélhámosságairól ismert, lezüllött, rovtmultú tisztviselő, aki számításba jöhet.

Ennek az értesítésnek alapján sikerült aztán az esetet kiderítenünk.

A rovtmultú tisztviselő cselekményét töredelmesen beismervé előadta, hogy a pénzintézetet csak kitalálta, amikor pedig a trafikost a kávéházban kérvénynek való papír bevásárlásának ürügye alatt ott hagyta, a legközelebbi trafikból, a vezető tisztviselő szerepét játszva ő hívta fel áldozatát, hogy félrevezesse és az nagyszerűen sikerült is neki.

A nyomozókulcsban sok ezer elfogandó neve van. Ha az elfogandók közül minden csendőr csak egyet is kézrekerít, már sokat tett a közbiztonságért.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Vízből kifogott hulla kilétének megállapítása.

Beküldte: VALKA FERENC I. alhadnagy
(Mezőtelegd).

1942 február 26-án a mezőtelegdi őrsön megjelent Váradi Gyula* mezőtelegdi lakos és jelentette, hogy ugyanaznap a Sebes-Körös balpartján gallyszedés közben észrevette, hogy a folyó medrében az apadás folytán képződött kavicsszigeten egy emberi hulla van. En belegen feküdtem a lakáson s így a helyszínére hegytettem ki. Utba-indulása előtt eligazítottam és kioktattam. Többek között meghagytam neki, hogy távbeszélőn az összes körösmeni őrsöket keresse meg, hogy ha körletükből a hullához hasonló férfi tűnt volna el, hozzátartozóit utasítsák a hulla megtekintésére.

A helyszín a nyomozáshoz semmi támpontot nem nyújtott, mert a hullát a víz hozta és az a Sebes-Körös apadása folytán egy kis kavicsszigeten fennakadt. A hulla 158 cm magas, 16—18 évesnek látszó, teljesen meztelen fiú volt. Nyakán két-csomóra kötött nadrágszíj lógott. A hulla baizsemét a varjak kiásták, arcát és testét több helyen kikezdték. A hullán különös ismertetőjel csak annyi volt, hogy a felső fogsorában a bal metszőfoga ferdén nőtt és a fognak egyik sarka le volt törve. A járőr a hulláról több fényképfelvételt készített, ennek azonban nem sok hasznát vehettük, mert olyan állapotban volt, hogy a fényképről a hullát közvetlen hozzátartozói sem ismerték volna fel.

A nagyváradi kir. ügyészség felhívása folytán a hullát a helyszínről a járőr Pusztáujlak község-házához szállította, ahol a kiszállott törvényszéki bizottság 1942 február 27-én felboncolta. A boncolás eredménye a következő volt: „Boncolt fiatal fiú, kinek kora 15—16 év, lezajlott mellhártyagyulladásától és a belfodor nyirokcsomónak sajtos gümőkórjától eltekintve, teljesen egészséges volt. Halálát vízbefulladás okozta, a halál tehát erőszakos úton jött létre. Mindkét halántékizomban vérzéses beszűrődés volt jelen s azt megtaláltuk a nyaki izomban

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

is, kétségtelen, hogy ezeket a sérüléseket életben szenvedte el. Ezek a sérülések alkalmasak arra, hogy öntudatlanná válják az ember. A nyakon lévő vérzéses beszűrődések, helyük szerint, kézzel való behatásra keletkezhetnek. A kézen talált, de a nyakról eltávolított, kettős csomóra kötött nadrágszija zsinogelésre mutat. Önzsinogelés csak egészen kivételesen fordulhat elő. Az összes szervi elváltozások idegen kéztől eredő behatásra utalnak.

A bőr átalakulásának tanúsága szerint a holttest 10—14 nap óta fekszik hideg vízben. A hámlorzosolások testszerte és a balszemteke hiánya halál után keletkeztek.

A boncolás eredménye tehát kétségtelenül azt igazolta, hogy a hulla bűncselekmény áldozata lett.

A hullát ugyanaznap, anélkül, hogy a megtekintésére a megkeresett őrsök valamelyike valakit küldött volna, eltemették. A vizsgálóbíró a nyomozás folyamatban tartására hívta fel az őrsöt. Helyettesem az ügyben még néhány napig nyomozott s ekkor a kir. ügyészségnek a nyomozás nemleges eredményéről jelentést tett. A fogalmazványt a szárnyparancsnoksághoz felterjesztette. A szárnyparancsnokság az esetnek, mint kiderítetlennek, a nyilvántartását rendelte el.

Én március első felében gyógyultam fel s az őrsre bevonulva, elmélyedtem az ügydarab tanulmányozásába.

A nyomozás megindításához csupán a hulla leírása és a nyakán talált nadrágszija állott rendelkezésemre.

Tervem az volt, hogy előbb őrskörletemben s azután a Sebes-Körös mentén fekvő községekben tisztázom azt, hogy a kérdéses időben kik tűntek el. Ha e nyomozás során valamely a hullához hasonló eltűntet állapítok meg, eltűnését részletes nyomozás tárgyává teszem.

Az őrskörletem 3 községében eredményt elérnem nem sikerült. Ezért körletemből a Sebes-Körös folyásával szemben a szomszédos cécei őrskörlet-hez tartozó Mezőteleki községbe mentem, ahol az a hír szállogzott, hogy Pusztajlak község határában a Sebes-Körösből kifogott hulla Ratyis István volt mezőteleki lakos hullája, aki egy évvel azelőtt költözött el a községből, de rokonai látogatása végett visszajött s amint a Sebes-Körösön a cigány hajós átvitte, megfojtotta, pénzét, ruháját elszedte és holttestét a Körösbe dobta.

A hulla leírásának birtokában, Ratyis személyleírásával való egyeztetés végett, Ratyis rokonainak kikérdezéséhez kezdtem. Nyomban kiderült, hogy téves úton járok, mert a rokonok bemondása szerint Ratyis 28 éves és felső fogorában több aranyfoga volt.

Minthogy ez a feltevés nem bizonyult valónak, a többi eltűntek tisztázásához fogtam. Feltűnően egyezett a hulla leírása egy Lazaroiu Simon nevű román cselédfiú személyleírásával. Nem egyezett azonban az eltűnésének ideje, mert Lazaroiu Simon szolgálatadójától február 1-én tűnt el, míg a február 27-én végzett boncolás szerint a hulla a találást megelőzően 10—14 napig lehetett a vízben.

Lazaroiu Simon Luca István mezőteleki lakosnál szolgált testvérbátyjával, Lazaroiu János

együtt. Lazaroiu Simon eltűnésére vonatkozólag szolgálatadójától és testvérbátyjától szándékoztam adatokat szerezni, de előbb a hulla nyakában talált nadrágszija még 2 nadrágszijjal együtt Luca Istvánnak fe-mutattam, aki a fe-mutatás előtt a nadrágszijról leírást adni nem tudott és a bemutatásnál sem ismerte fel Lazaroiu Simon nadrágsziját. Előadta, hogy 1942 február 1-én a két cselédje 19 óra tájban vacsorázott együtt. Vacsora után mindkettő kiment az istállóba, hogy lefeküdjenek. Reggel 3 órakor kiment felkölteni őket s ekkor az istállóban csak Lazaroiu Jánost találta, Simon nem volt ott. Lazaroiu János testvérenek hollétéről nem tudott felvilágosítást adni. Néhány nap múlva, mivel Lazaroiu Simon nem került meg, a cécei őrs járőrnek jelentést tett, kb. 2 hét múlva pedig Lazaroiu János cselédjét elküldte Élesdlok községbe, ahol szülei laknak, hogy nem ment-e haza Simon? Lazaroiu János visszatérve közölte, hogy testvére eltűnése óta szülei házában nem fordult meg. A községben az volt az általános hiedelem, hogy Lazaroiu Simon Romániába szökött.

Luca kikérdezése után Lazaroiu János kikérdezését kezdtem meg. Mielőtt a nadrágszija felmutattam volna, felhívtam annak leírására s ez teljesen ráillett a hulla nyakán talált nadrágszija. A felmutatott 3 nadrágszija közül is határozott mozdulattal kiválasztotta a hulla nyakában volt nadrágszija és határozottan kijelentette, hogy az a testvéröccsége volt. Elmondotta, hogy egyik testvérbátyja, aki román huszár volt, a sarkantyúsziját hazahozta szabadságára és ebből 2 nadrágszija készített. Az egyiket Simon öccsének adta, s ez az, melyet a hulla nyakán találtak. Végül előadta, hogy öccsének felső fogorában baloldalt egy foga ferdén volt növe és ennek a ferde növéssű fognak az egyik sarka le volt törve. Egyébként öccse eltűnését úgy adta elő, mint Luca István, megjegyezve még azt, hogy amikor vacsora után kijöttek gazdájuktól, ő az istállóba ment lefeküdni, míg öccse kiállott a kapuba azzal, hogy ácsorog egy kicsit. Ő is abban a tudatban volt, hogy öccse átszökött Romániába.

A nadrágszija határozott felismerése, valamint az eltűntről adott és a hullával egyező személyleírás kétségtelenné tette, hogy a talált hulla azonos az eltűnt Lazaroiu Simonnal. Lazaroiu Simon eltűnésével egyidőben eltűnt Mezőtelekiből Buteán József 20 éves cigány is, akit a nyomozás előtti napokban Cécke községben láttak csavarogni. Ezért Buteán felkutatása végett Cécke községbe mentem, azonban ott nem találtam meg. Amikor a fenti megállapításaimat a cécei őrsön elmondtam, a legnagyobb meglepetésemre még a próbacsendőrr sem akarta elhinni. Azt állították, hogy Lazaroiu János megijedt és csak félelmében beszélt. Ezért a cécei őrsről egy járőrrel Mezőtelekibe mentünk és Lazaroiu Jánost az ő jelenlétükben újból kikérdeztem, aki előző napi előadásán semmit sem változtatott. Ez a járőr még mindig kételkedett, azt állította, hogy a hulla nem lehet Lazaroiu Simoné, mert az vagy Élesdlokon a szüleinél, vagy Békéscsabán van munkán. Hogy téves feltevésükről meggyőzzem, Élesdlokra küldtem el őket. Ugyanekkor közöltem a járőrrel azt is, hogy én a nyomozásban továbbra is részt akarok venni, de addig, míg ők Élesdlokon lesznek, bevonulok őrsömrre, eddigi megállapításai-

mat a kir. ügyészségnek és a nyomozó alosztály-parancsnokságnak jelentem és utóbbtól nyomozó járőrt kérek. Ezért élesdloki megállapításukat velem közöljék.

Ez a járőr Élesdlokról őrsömre jött s jelentette, hogy Lazaroiu Simon utáni nyomozásuk eredménytelen maradt. A járőr még mindig kételkedett. Visszairányítottam Mezőtelekibe és felsoroltam nekik azokat az egyéneket, akik az eltűnéssel kapcsolatosan esetleg adatokkal tudnak szolgálni (korcsmárosok, éjjeli őrök, fonókaházak tulajdonosai stb.). Másnap már hallottam, hogy a járőr az éjjeli őröktől megtudta, hogy február 1-éről 2-ára virradó éjjel 1/23 órakor az éjjeli őrök látták, hogy Icu Péter 22 éves mezőteleki cseléd a Sebes-Körös felől jött és karján férfikabát, nadrág, fehérnemű és egy pár bakancs volt.

Sajnos, én nem tudtam bekapcsolódni újra a nyomozásba, mert izületi gyulladásom újra ágyba kényszerített. Nem hiányoztam azonban, mert mindkét szakaszparancsnokunk bekapcsolódott a nyomozásba és rövidesen előkerültek azok a ruhák, amiket Icu eladott és elcserélt, ezek a ruhák pedig az eltűnt Lazaroiu Simoné voltak. Icu a ruhák látára beismerte, hogy ő ölte meg Lazaroiu Simont. Hogy miért és hogyan hajtotta végre a cselekményt, nem írom le, mert nem én nyomoztam.

Icut a nagyváradi kir. ügyészségnek adták át és a nagyváradi kir. törvényszék 1942 nyarán megtartott főtárgyaláson 15 évi fegyházra ítélte.

Ennél a nyomozásnál érdemes megemlíteni, hogy a körösmenti őröknek küldött megkeresésünkre a céckei őr Lazaroiu Jánost útbaindította Pusztajlakra, hogy a hullát nézze meg, de Lazaroiu János visszafordult, mert egy pósalaki ember, akinek elmondta útja célját, azt mondta neki, hogy ne menjen sehova, mert a csendőrök úgy sem engedik, hogy megnézzék a hullát. Lazaroiu János erre visszatért anélkül, hogy Pusztajlakon megjelent volna. Hasonló esetben célszerű a felismerő tanut járőr kíséretében útbaindítani.

*

Ha hulla előtt állunk, legelső feladatunk azt megállapítani, hogy ki az illető? Ismeretlen holttest gyilkosának megtalálására irányuló nyomozás merőben kiatástalan, eredményt legfeljebb a véletlen hozhat. Az áldozat kiletének megállapítása itt dicséretre méltó alaposággal és tervszerűséggel történt. Ha ez nem sikerült volna, a gyilkost sem érte volna soha utól a sorsa. Kiemeljük a járőr igen helyes eljárását a nadrágszíjnak, mint döntő fontosságú bűnjelnek a felismertetésénél. A járőr a tanutól először tárgyleírást követelt, majd a bűnjeit több hasonló tárgy közül választatta ki. Ha ezt nem így csináljuk, a felismerés nem megbízható.

Rá kell itt mutatnunk a Nyomozati Értesítő nagy jelentőségére és használhatóságára is hasonló eseteknél.

A Nyomozati Értesítő mellett tulajdonképpen nem is volna szükség arra, hogy hasonló esetekben az érdekelt őrök más őröket közvetlenül megkeressenek, hisz a Nyomozati Értesítő rendeltetése éppen az, hogy a benne megjelenő, egymást kiegészítő közlemények segítségével az őrök elszigetelt nyomozó munkáját összekapcsolja.

Ahhoz azonban, hogy ez a cél megvalósuljon, szükséges, hogy a Nyomozati Értesítőt lelkiismeretesen, alaposan és gondolkozva olvassuk. Az olvasásnál két gondolat kell, hogy az olvasót vezérelje: mi az, aminek én vehetem hasznát?

és

mi az, amiben másoknak lehetek hasznára?

Ennél az esetről mind az ismeretlen hulla találsának, mind az eltűnésnek meg kellett jelennie a Nyomozati Értesítőben. A két érdekelt őrnek tehát azonnal meg kellett volna találnia egymáshoz a kapcsolatot.

HALOTTAINK

Salamon János VI. kerületbeli főtörzsőrmester június 16-án Gyulán meghalt. Ugyanott temették el. 1923. május 1. óta szolgált a testületben. Az I. oszt. Leg. Szolgálati Jellel és az Erdélyi Em-lékéremmel volt ellátva.

Bráz Antal X. kerületbeli csendőr május 5-én Óradnán meghalt. Ugyanott temették el. 1941. január 1. óta szolgált a testületben. A Délvidéki Em-lékéremmel volt ellátva.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Forrás József csendőr (VI. ker.), 1894—1899-ig szolgált,

Gaal Sándor főtörzsőrmester (I. ker.), 1914—1924-ig szolgált,

Horváth Lajos főtörzsőrmester (V. ker.), 1909—1929-ig szolgált,

Pomozsi István őrmester (IV. ker.), 1913—1919-ig szolgált,

Szabadkai István törzsőrmester (V. ker.), 1914—1925-ig szolgált,

Szilágyi Károly törzsőrmester (IX. ker.), 1913—1942-ig szolgált,

Varjas István csendőr (III. ker.), 1931—1936-ig szolgált,

Vizkeleti János főtörzsőrmester (VI. ker.), 1895—1911-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

Nyugállományba helyezés. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával Ágoston István I. alezredes nyugállományba helyezését, 1943. augusztus 1-ével, a saját kérelmére elrendelt felülvizsgálat eredménye alapján elrendelni méltóztatott

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával, nyugállományba helyezésük alkalmával adományozni méltóztatott a Magyar Bronz Érdemkeresztet: Kadarkuti János, Szarka Ferenc alhadnagyoknak, a Magyar Bronz Érdemérmét: Szita Gyula alhadnagynak. A m. kir. 2. honvéd hadsereg parancsnoka a Kormányzó Úr Ö Főméltósága által reá átruházott hatáskörben, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából a Legfelsőbb Hadúr nevében az alábbi kitüntetéseket adományozta: a Magyar Kis Ezüst Vitézségi Érmét: az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartásukért, a hősi halált halt: Pilise István csendőrnek és Kóthai Lajos tart. csendőrnek, továbbá az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért: Juhász István III. csendőrnek; a Magyar Bronz Vitézségi Érmét: az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartásukért: a hősi halált halt Berki Sándor tart. csendőrnek, továbbá az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért: Nagy Antal őrmesternek, Kerekes Rezső ny. őrmesternek, Kovács Antal csendőrnek, Farkas Ferenc III. törzsőrmesternek, Rövid Márton, Kovács Imre őrmestereknek, Juhász Sándor, vitéz Balogh M. Lajos csendőröknek, Majnik Mihály tart. csendőrnek. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága általános érvényű legfelsőbb elhatározásával megengedni méltóztatott, hogy Harsányi Jenő törzsőrmester a részére adományozott II. osztályú német Vas-keresztet elfogadhassa és viselhesse.

Dicséret. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálataikért, okirati dicsőítő elismerésben részesítette: Varga József III. őrmestert, Nagy Lajos és Törökéri Ádám csendőröket. A m. kir. 20. honvéd könnyűhadosztály parancsnoka a miskolci VII. kerület állományába tartozó Mártha Béla, Holló János törzsőrmestereket, Solymos József, Sélley László, Eke Ernő, Bögre János őrmestereket, Törökéri Ádám és Finta Simon csendőröket a Szovjet ellen 1942/1943. évben vívott hadjáratban az ellenség előtt tanúsított kitűnő szolgálataikért Hadosztályparancsnoki okirati dicsőítő elismerésben; a m. kir. 10. honvéd könnyűhadosztály levele parancsnoka a pécsi IV. kerület állományába tartozó Varga György I. főtörzsőrmestert, a haderőn kívüli kiképzés terén az átlagot messzemenően túlszárnyaló ügybuzgalommal végzett kiváló munkájáért okirati dicsőítő elismerésben részesítette. Kerületi okirati dicsőítő elismerésben részesültek: a szombathelyi III. kerületben Gorbai József őrmester, a pécsi IV. kerületben Bakonyi Lajos őrmester, a miskolci VII. kerületben Bakonyi István és Horváth István I. őrmesterek. Kerületi nyilvános dicsőítésben részesült a székesfehérvári II. kerületben: vitéz Fábrián József csendőr.

Próbacsendőr hűstette orvlövészekkel vívott harcban. Július 26-án a felsőbékai határvadász őrs csónakon portyázó 2 fős járőrét előző éjjel magyar területre ájtott és a Duna partján lesbenálló 5 tagú orvlövészcsoporthoz támadta meg. Két orvlövész a meredek parttól a csónakba ugorva lepte meg a járőrt. A lövések zajára mind a közeli határvadász őrház legénysége, mind a felsőbékai őrs arra portyázó 3 tagú járőre a helyszínre sietett. Az előbb odaérkező

csendőrrjárőr próbacsendőr tagja látva, hogy egy orvlövész az egyik határvadászsal, — aki a közelharcban már megsérült — a vízben dulakodik, szerelvényét letette, a vízbe ugrott s az orvlövészre vetette magát, így a veszélyeztetett határvadász a partra úszhatott. A próbacsendőr, ellenfelével birkózva, mintegy 40 méterre távolodott el a parttól, mikor a víz sodra szétválasztotta őket s a parton levő csendőrök a helyzetet kihasználva, az orvlövészt agyonlőtték. A próbacsendőr sértetlenül partra úszott. A másik orvlövészt menekülése közben szintén halálos lövés érte. Ezalatt a Duna tulsó oldaláról 15—20 orvlövész 3 csónakon társai segítségére indult. A csendőrök és az időközben odaérkezett határvadászok hármát közülük agyonlőtték, mire a többiek visszafordultak. Az először támadó orvlövészcsoporthoz rejtőzve maradt 3 tagja időközben a határvadászok csónakját megszerezte s azon akart elmenekülni. Kettőt ezek közül is agyonlőtték, csak a harmadiknak sikerült elérnie a tulsó partot. Magyar részről — a már említett könnyebb sérüléssel kívül — veszteség nem volt.

Fegyverhasználatok A budaörsi őrs járőre július 30-án a budaörsi Máv. állomás környékén egy ismeretlen egyént akart igazoltatni, aki ott fényképezett. Az igazoltatott a járőrre pisztolyból hat lövést adott le, míg a járőr három eredménytelen lövést tett. Az ismeretlen erre az állomás közelében levő gyümölcsösben eltűnt. Az őrs ezt a területet átkutatta és az ismeretlen egyént elfogta. Egy Frommer stopp ismétlőpisztolyt, egy fényképezőgépet és különböző iratokat talált nála. Az elfogott azt adta elő, hogy ő Szplavinszky Henrik lengyel katonaszökevény és Németországban szabotázscelemekért büntetve volt. A lövöldözés során sérülés nem történt. Augusztus 1-én Örtiles községben búcsú alkalmával egyik korcsma udvarán verekedés támadt. A korcsmáros a zákányi őrs Kolytár Gyula csendőr és Adri István prb. csendőrből állott járőreit értesítette. A járőr a verekedőket szétoszlásra szólította fel, mire azok közül tizenegyen a járőrt puskakézzel megtámadták. Egyikük a járőrvezető puskáját megragadta és kalapszifját letépte. A járőr a támadók ellen szuronyfegyvert használt és közülük kettőt könnyebben megsebesített, 4 egyént pedig elfogott. Csendőregény nem sérült meg. Gyugyi Béla vaisyloői őrsbeli csendőr augusztus 1-én eltávozási engedéllyel Mecsekszabolcon tartózkodott és egyik korcsmaiban tartott táncmulatságon vett részt. Az ott szórakozó polgári egyének közül régi haragból Gyugyi csendőrt többet megtámadták. A csendőr a támadók ellen kardfegyvert használt és egyiküket könnyebben megsértette. Gyugyi csendőr a fején szenvedett könnyebb sérülést.

Csendőrrjárőr megtámadása. A zsámbéki őrs egyik járőre július 30-án Dány községben egy kb. 20 főből álló cigánycsoporthoz akart szétoszlítani, miközben egyik cigány a járőrt borosüveggel megtámadta. A járőrvezető a támadás elhárítása végett a cigányt puskatussal egy ízben fejbeütötte. Sérülése súlyos. Csendőregény nem sérült meg.

Fűsgyertya alkalmazása. Augusztus 1-én a csillaghegyi Árpád-fürdő bejárata előtt a pénztárnál kb. 3000 főnyi tömeg elégedetlenkedett és erőszakkal be akart hatolni a fürdő területére. Az őrsparancsnok valamint az őrs 3 főből álló járőre felhívásának a tömeg nem engedelmeskedett, mire a járőr a rend helyreállítása végett 2 darab fűsgyertyát dobott a tömeg közé. Erre a rend helyreállt.

Csendőrségi Közlöny. 28. szám. Kivizsgálások, puhatolások stb. szabályozása Budapesten. Cs.—1. jelz. utasítás kiegészítése és helyesbítése. Honvédséghez szolgáltatásra beosztott csendőrségi személyek illetményei. A m. kir. csendőrség rangosztályba soroló havidíjainak, legénységi állományú egyéneinek és polgári alkalmazottainak illetményei, továbbá a csendőrségi ellátásban részesülők ellátási díjai. Csendőrlégénység lisztellátása az 1943/1944. gazdasági évben. 29. szám. Szolgálati és egyéb könyvek, valamint segédletek elosztásának és nyilvántartásának országos rendezése. Új leltár rendszeresítése. 30. szám. Közbiztonság fokozottabb védelme. Tankönyvek forgalmának szabályozása. Rögtönbíráskodás újabb kiterjesztése és kihirdetésének elrendelése. Vadászati tilalmi idők megállapítása. Textilhulladék szállításának engedélyhez kötése.

Hadsereg löverseny eredménye. A nagyváradi tanzászlóal állományába tartozó Rácz János v. törzsőrmester, a Nagyváradon előzőleg megtartott selejtező mérkőzések eredménye alapján a helyőrséget képviselő tiszthelyettesek

csoportjában a Kolozsváron megrendezett hadsereg bajnoki löversenyeken is résztvett. A hadipuska versenyszámban VII., a kispuska versenyszámban IV. helyezéssel eredményesen képviselte a csendőrséget. Örülünk sikerének.

Megjelent a Magyar Szárnyak első augusztusi száma. A magyar repülésügy népszerű folyóirata Jánosy István szerkesztésében ezúttal is a hazai és külföldi repülés minden fontosabb eseményét közli. Jánosy István most érkezett vissza hosszabb németországi tanulmányútról, ahol a német véderő főparancsnokságának meghívására a német repülőgépgyárakat tekintette meg. Utjáról a legújabb számban kezdi meg beszámolóját. Bisits Tibor alezredes a légiháború legfrissebb eseményeit foglalja egybe s fűz hozzá kommentárokat. Honvéd repülőink hősi harcairól ad számot Kádár Gyula színes haditudósításában. Nagy Béla százados ebben a számban fejezi be Honismeret repülőgépről c. sorozatát, nagyszerű légifelvételekkel illusztrálva. Kitűnő légifényképeket kapunk hazánk szépségeiről egy képriport keretében Sturm V. fényképeiből. A műszaki vonatkozású cikkek sorában Nagy Ernő az aktuális óriásbombázó gépek kérdéseit fejtegeti, Kissházy Csaba néhány új gépet ismertet. Még számos cikk egészíti ki a dús tartalmat. A legújabb rendelkezések értelmében a lap árát kénytelen volt a kiadó 80 fillérre emelni, de ez kétségtelenül megértő fogadtatásra talál a magyar repülés barátainak sorában. Mutatványszámot a kiadóhivataltól (VII., Király-u. 93.) kérjünk.

Munkaalkalom. Az alcsuti főhercegi kastély őrizetére keresnek egy nyugállományú csendőr legénységi egyént, akinek kötelessége az esti harangszótól a hajnali harangszóig a kastély őrszobájában tartózkodni és éjjel a kastélyt többiben körüljárni. Javadalmazás: lakás, világítás, fa, tej és egyéb természetbeni, valamint készpénz járandóság megállapodás szerint. Az érdeklődők jelentkezzenek írásban vagy személyesen Martos Rezső alezredesnél Alcsút, Kastély. Fejér megye.

A Csendőrségi Lapok szerkesztőségében az alábbi könyvek kaphatók:

Tábori rendészeti szolgálat, 1 P 90 f + portó.
(A könyv bizalmas, csak ajánlottan küldhetjük.)

Ezenkívül:

A csendőrség 1943. évi elhelyezési térképe, 50 f.

Máshol nem kaphatók!

A megrendelt könyvek árát a Csendőrségi Lapok 25.342. számú csekkszámlájára történő befizetéssel kell megküldeni.

A Szervezeti és Szolgálati utasítás,
úgyszintén a **Próbacsendőrök tankönyve**

elfogyott, rendelést tehát egyelőre nem fogadunk el. Ha ismét kapható lesz, közöljük olvasóinkkal.

Ördög György, csendőr
a mákói gyalog tanszázadnál
a járőrtársiskola elsőnek
végezte.

Monori József csendőr,
a pestszenterzsébeti gy. tan-
századnál a közlekedési átképző
tanfolyamot elsőnek végezte.

Erdőőrnek keresnek nyugállományú csendőregyént Kisgyarmat községbe. Javadalmazás: 3 szobás lakás nagy kerttel, tehén és sertés tartás, 20 mázsa gabona, 2 hold föld használata, havi 100 pengő készpénz. Aki minden tekintetben alkalmasnak érzi magát erre az állásra, írjon a következő címre: Csepi Kálmán ny. áll. csendőr alhadnagy Bény-Bénytelep. Esztergom megye.

Hibaigazítás. A f. évi július 1-i számunk 411. oldalán, a jobb hasáb 17. sorában szereplő női név helyesen: Rékási Mária.

Ki tud róla? Dani Imre volt csendőrmestert keresi rokona, Szabó András öbcesei (Thököly Imre-utca 5. házszám alatti) lakos. Aki valamit tud nevezett hollétéről, értesítse Szabó Andrást vagy Zöldréti Gyula öbcesei őrsbeli csendőrt.

Eladó egy nagy Remington írógép. Cím: csendőrőrs, Egerhát.

Csendőrségi tollforgót köt, javít, árusít Várfai Mihály ny. szakaltiszt, Budapest, XIV., Újvidék-köz 5. fszt. 2. és Dél József ny. főtörm. Rákosszentmihály, József-u. 74.

SZEMÉLYI HÍREK.

Elöléptek: alhadnaggyá: Bihari Lajos, Dankó Mátyás, Bokor László, Gál József, Turi Ernő és vitéz Filep Rezső főtörzsrőrmesterek; **nyilvántartó alhadnaggyá:** lófő bósi Bósi Albert, Dobri József főtörzsrőrmesterek; **számvivő alhadnaggyá:** P. Kiss Lajos, Csedő Péter, Kőszeghy Ferenc, Kölcseyi Tivadar, Káplár János, Kiss Gábor, Kiss Zsigmond, Jenei József I., Nemes György, Deák Albert, Bibó Sándor főtörzsrőrmesterek; **főtörzsrőrmesterré:** Farkas László I., Dobos (Mihovics) Ferenc, Kulcsár István, Bólya János,

Használja a csendőr-levelezőlapokat!

Áruk minőségéért, olcsó áráért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írjunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

Csak kifogástalan árut

szállító cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogása merül fel, ez a mi tudomásunkra jusszon. Kérjük tehát olvasóinkat, kifogásaikat közölni velünk, hogy az érdekelt céget jogos kifogás esetén hirdetőink sorából törölhessük.

Berényi Lajos, Tóth Imre I., Dávid Lajos, Csák Béla, Vas József I., Ágoston János, Veres András, Márton Pál, Szalka János, Háló Sándor, Kovács Sándor III., Borbély János, Csizmadia József, Szuhai Imre, Puskás Ferenc II., Tamás András I., Hadnagy István, Kollár István, Kovács Ferenc V., Varga József I., Szajkó István, Buda István, Kézér Kálmán, Pusztai Béla, Lengyel Antal, Tömöri Gyula, Virág András, Kővágó Imre, Lantos János I., Székely István, Török Lajos II., Györfi János I., Nagy István I., Takács József IV., Erdélyi István I., nemes Balogh István, Török István I., Szabó Sándor I., Sasfalvi Károly, Kiss János I., Fejes József, Nagy Kálmán, Oszkó István, Illényi István, Horváth Gyula III., Cs. Pap István, Bárdos János, Császár Miklós, Ferenc József II., Németh Miklós, Haraszi László, Kovács Lajos II., Erdélyi Ferenc, György János II., Kapás József, Papp László, Kossuth Sándor, Vághidi (Vavrovics) István, Alexi László, János (Brindzej) János, Rédei Ferenc vizsgázott törzsrőrmesterek, Jablonkay István, Szilágyi Lajos II., Áron Sándor, Varga István I., Várhelyi István, Puskás Antal, Kozma László, Mojzes József I., Fekete József III., Csaba István, Káthi Sándor törzsrőrmesterek; **számvivő** *törzsrőrmesterré*: Németh József I., Takács István I., Dénes Ottó, Tari Sándor, Szalados István, Koczó József, Tóth Károly I., Kerék József, Mohácsi Balázs, Egri Sándor II., Lénárt János, Szuromi Demeter, Németh Vilmos, Cs. Nagy Lajos, Nagy András II., Kálmán Imre II., Szár István, Kádár János, Kántor István III. szv. törzsrőrmesterek.

Megbízás. A pécsi IV. kerületben: Patonai István, Tóth István IV., Fehér Sándor I., Csizmadia József, Szabados Imre v. törzsrőrmester, Molnár Lajos törzsrőrmester a nyomozó *alcsoportvezetői* teendők *ideiglenes* ellátásával; a szegedi V. kerületben: Irmay György alhadnagy a *sza- kaszparancsnoki* teendők ellátásával megbízattak.

Kinevezés. A székesfehérvári II. kerület állományába tartozó Balogh Ferenc v. törzsrőrmester *ideiglenes* *őrs- parancsnokká* kinevezetett.

Véglegesítették: A szombathelyi III. kerületben: Koráth István; a szegedi V. kerületben: Harmath József, Bálint Imre, Farkas Péter, Papp Imre III., Papp János, Tóth Béla II., Tóth Sándor III., Tölgyesi Bálint, Turcsán István, Kovács Mihály, K. Németh Imre, Falusi János, Jordán Gusztáv, Gaál János II., Szabó Lajos, Nagy Károly, Szántói László, Szabó Ambrus, Batta József, Balácsi Ferenc, Lehoczki Imre; a marosvásárhelyi X. kerületben: Kiss Pál csendőrket az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek: Finta László g. főhadnagy Vevér Margit úrhölgygel Veszprémben, Tamási Jenő főhadnagy Schaffer Aranka-Borbála-Magdolna úrhölgygel Budapesten; a székesfehérvári II. kerületben: Szarka Miklós csendőr Németh Irénnel Bánán, Hajmási István őrmester Patai Annával Nyulon, Kiss István IV. őrmester Ságthy Terézszel

Tejfalun, Balogh Mihály csendőr Sulyok Ágnessel Nagy- baráton; a szombathelyi III. kerületben: Süle Gyula őrmes- ter Holper Bernadettal Fertőszentmiklóson; a pécsi IV. ke- rületben: Takács István II. őrmester Kovács Máriával Cso- konyavisontán, Szalai János II. őrmester Szanyi Rózsával Rábamolnáron, Bernáth Lajos őrmester Magyar Magdolná- val Kecskeméten, Bánfalvi Ferenc csendőr Márton Máriá- val Szakályon; a szegedi V. kerületben: Baksa István őrmes- ter Csöke Mária-Teréziával Gyulán, Pál István főtörzs- őrmester Tóbiás Annával Szentesen, Rétfalvi Zoltán csendőr Csermák Judittal Kiskorösn, Sövári István őrmester Mol- nár Erzsébettel Hangácsan, Kovács Imre II. őrmester Barna Katalinnal Dombrádon; a kassai VIII. kerületben: Domon- kos Mihály őrmester Herczku Ilonával Kállósemjénben, Csurgó Lőrinc v. törzsrőrmester Bihari Arankával Benén, Káli János őrmester B. Lukács Klárával Királyhelmece- n, vitéz Balogh Gyula csendőr Szabó Lenkével Borsiban, Bólya János v. törzsrőrmester Ősze Máriával Szilben.

Születés. Inczedy Ágoston alezredes feleségének Csaba- László-György fia, Csaba Lajos főhadnagy feleségének Mária- Judit leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Simon Gá- bor főtörzsrőrmester feleségének Mária-Valéria leánya, Rá- kóczi József őrmester feleségének Csaba-Péter fia; a szom- bathelyi III. kerületben: Havasi József törzsrőrmester fele- ségének Mária Erzsébet leánya, Fehér Kálmán őrmester fele- ségének Imre-Kálmán fia, Kondor Lajos őrmester fele- ségének Lajos-Béla fia, Tóth Gyula I. törzsrőrmester fele- ségének Gyula-László fia, Cserjés Dénes főtörzsrőrmester feleségének Mária leánya, Szakály Imre alhadnagy felesé- gének Eva-Mária-Illdikó leánya, Jurányi Antal főtörzs- őrmester feleségének Antal fia, Kerekes János törzsrős- ter feleségének Csaba-János fia; a pécsi IV. kerületben: Szabó János II. őrmester feleségének Árpád-János fia; a szegedi V. kerületben: Lukács Ferenc őrmester feleségének Erika-Mária leánya, Tóth Ernő főtörzsrőrmester feleségének Elemér-Árpád fia, Irmay György alhadnagy feleségének Tibor-Iván-Pál fia, Tarsoly Károly törzsrőrmester felesé- gek Emilia-Viktória leánya, Illés Ferenc őrmester felesé- gének Klára-Márta leánya; a miskolci VII. kerületben: Sélley László őrmester feleségének Mária-Gabriella leánya, Gál Péter őrmester feleségének Gábor-László fia, Juhász József I. törzsrőrmester feleségének Gábor fia, a kassai VIII. kerületben: Marsi Mihály főtörzsrőrmester feleségének Irén-Eszter-Julianna leánya, Balogh József I. főtörzsrős- ter feleségének Gáspár-János fia, Rozsnyai György főtörzs- őrmester feleségének Zoltán-András fia, Tóth Ferenc I. őrmes- ter feleségének Katalin-Erzsébet leánya, Juhász Zsig- mond főtörzsrőrmester feleségének Zsolt fia, Gilányi Sándor főtörzsrőrmester feleségének Erzsébet leánya, Takács Péter törzsrőrmester feleségének István fia született.

Halálozás: Csaba Lajos főhadnagy Mária-Judit leánya Makón, Molnár Vendel törzsrőrmester János fia Bodrogon meghalt.

Brunnhuber

udvari és kamarai FÉNYKÉPESZ

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178.

Művész kiáltó fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények, levelezőlapok, igazolványképek, külső felvételek

A HANGYA

ÉRTED DOLGOZIK! MAGAD ÉS CSALÁDOD ÉRDEKÉBEN TÁMOGASD!

MAGYAR-SIEMENS-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 36.

MINERVA

IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰVEK R. T., KOLOZSVÁR
Igazgatóság és üzletek: Brassai u. 7. Telefon: 18-87. Könyv- és papir- kereskedés: díjazás királyi r. 8. T. le. on. szám: 15-98.
AZ ERDÉLYI MAGYAR EGY-HÁZAK KÖNYVKIADÁSA ÉS NYOMDAVÁLLALTA
Könyvny. díj. Könyv- és papir-kereskedés. Könyvkiad. díjazás. díjazás. díjazás.
Cinkogratia. Borítókészítés. Domború egyírás. Új. díj. díj. díj.
Vonalzó. díj. díj. díj. díj. díj. díj. díj. díj. díj. díj. díj. díj. díj. díj. díj.
Eredeti festmények, másolatok, művész. reprodukciók

A legjobb úri és

EGYENRUHÁK szabója

Kriston János

egyenruházati cikkek ker. sk. dísz
Budapest, VIII.,
Baross-tér 1. l. 8.
Telefon: 349-606
Postai sz. küldés

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól fogadunk el, hanem másoktól is, tizenöt hasábnál hosszabbat azonban csak előzetes megállapodással. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

Hasábosan és lehetőleg írógéppel kell írni. Olvashatatlan

A kéziratot a papírlapnak csak egyik oldalára, félvagy névtelen kéziratnak nem foglalkozunk. A kéziratok sorsáról ebben a rovatban küldünk üzenetet. Vissza csak akkor küldjük a kéziratot, ha a szerző megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel hozzá. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra fenntartjuk tulajdonjogunkat, beleegyezésünk nélkül tehát sem másutt közölni, sem utánnyomtatni nem szabad őket.

Közlemények különnyomatát a nyomda a szerződésben megállapított árszabás szerint készíti el.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligétül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Levélben akkor sem válaszolunk, ha a beküldő bélyegét mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lexikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett leveleket nem terelünk szolgálati útra, tartalmukról s beküldői kilétéről senkinek sem adunk főtáviróztatást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másoktól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, a rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. A legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

Az előfizetési díjat a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára kell befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésénél a nevet, rendfokozatot, a régi és az új címet pontosan és jól olvashatóan kell megírni.

T. K. Kolozsvár. A januárban befizetett 7 P 50 fillérből 3 P 50 fillér az 1943. évi csendőrségi zsebkönyv ára, míg 4 pengő a Csendőrségi Lapok előfizetési díja 1943. január—június hónapokra. A lap küldését azért szüntettük meg, mert a június végén lejárt előfizetését nem újíttotta meg.

A honvédelmi miniszter úr 115.759/eln. 20. 1942. szám alatt kiadott takarékpénztári rendeletében az életbiztosítást is ésszerű takarékpénztárnak minősíti.

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége („NYUKOSZ”) a tényleges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtársaink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő

KATONAI TAKAREKBIZTOSÍTÁSI AKCIÓT

szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított Turul-Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaság (Budapest, VI., Anker-köz 4., főtelep) bízta meg.

A szociális családvédelmi célzatú csendőrléti szempontból fontos akcióról az 1942. évi 9. számú „Csendőrségi Közlöny” adott értesítést.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagyraktárai

PALLADIS
R.T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.
Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-tere közelében)

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportermek
Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSÁNYI cégnél
Budapest, IV., Vaci-u. 36. Tel.: 182-217.

Alapítási év 1870.

A csendőrség kedvelt bevásárló helye.

AJAX
acélárak
RÁBA
teherautók,
autobuszok,
traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, sorszám-, szerkesztel-, rozsdá-, saválló-, acélok. Acéltöltvények. Szűrő öntvények. Csavar és sorszámárak. Keskenyvágyú vasúti anyagok. Prés. Kovács biomdarakok. — Vaszerkesztetek. Hidak. Daruk. Textilizipalkatrészek. Szekérkerékek. Beszélők. Reszelő felvágás.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R.T.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. sz.

CIPŐ, CSIZMA és
mindennemű bőrkészít-
mány ápolására, fényesi-
tésére a kiváló

Készíti **KNAUSZ FERENC**
vegyipari üzeme,
Budapest, III., Bécsi-út 137.

ZONGORÁK
Pianinók
vétele, eladása, csere
Részletre is.

REISSMANN IMRÉNE
Budapest, Rákóczi-út 55. szám.
TELEFON: 137-498 • KERESZTÉNY CÉG

Universal permetezők

Felvilágosítások; MEZŐGAZDASÁGI GÉPKERESKEDELMI R.T.
Agrárglobus
BUDAPEST, V., Szent István-
KÖRÚT, 12. • TEL.: 156-681.

A. I. prb. csendőr, Balassagyarmat. Mint lapunkban olvashatja, a Prb. csendőrök tankönyve kifogyott, nem kapható. A Büntetőtörvénykönyvet és az E-alapot a Stádium Sajtóvállalat Rt.-nél Budapest, VI., Rózsa-u. 111., rendelheti meg.

K. I. prb. csendőr, Beremend. Előbbi üzenetünkben megtalálja a választ.

Lipták János, Medgyesegyháza. A kérdézt címe: Budapest, XIV., Thököly-út 167. II. udvar, I. em. 11. Rendfokozata: ny. őrnagy.

S. Zs., Belatinc. A keresett iratokat Szombathelyen, az ottani vonatosztály irattárában őrzik.

Jánosháza. A levelében említett indok alaptalan s így valószínűleg csak ürügyül szolgál az ígéret beváltásának halogatásához. A helyzet az, hogy kiskorúval is lehet kötni kétoldalú jogügyletet úgy, hogy helyette törvényes képviselője teszi meg az ügyletre irányuló akaratkijelentést. Ha a másik fél a kiskorú szülője volna, helyette mást kell törvényes képviselő gyanánt kijelölni. (Egyik közeli rokont, pl. a kiskorú anyai nagynénjét.) A létrejött jogügyletet az árvaszék, mint gyámhatóság hagyja jóvá s csak azután történhet meg a telekkönyvi bekebelezés. Az adott esetben a szülőknek a földet nem adásvételi, hanem ajándékozási szerződéssel kell gyermekükre iratni, mert ingyenes juttatásról van szó.

Trónörökös, 10. Természetes, hogy feleségének és gyermekének igénye van honvéd-kórházi ápolásra. Olvassa el a 100.738/VI—b.—1932. (13/1932. sz. Cs. K.) és a 113.274/VII—b.—1933. (21/1933. sz. Cs. K.) számú körrendeleteket. Ha polgári kórházat óhajt igénybe venni, úgy a 111.038/VII—b.—1933. számú körrendeletet nézze át. Ha nem jut hozzá, forduljon felvilágosításért a debreceni osztály gazdasági hivatalához. Arra nincs helyünk, hogy ezeket a rendeleteket részletesen ismertessük.

R. M. törm., Tábori posta: Z. 333. Jól esik, hogy onnan a távolból is gondolt reánk. Örülünk, hogy olyan derekasan helytállnak ott is, ahol — mint írja — minden borkorban a halál leselkedik s ahol az időjárás július közepén is csak köpenyben volt elviselhető. Mindezt örömmel vállalják, csak hogy részük legyen a bolsevista veszély tá-

voltartásában, mert tudják, látják, mi várna otthonukra, nemzetükre, ha elszabadulna ez a fékentartott rém. Írását — üdvözlétükkel együtt — sajnos, csak így rövid tartalommal adhatjuk át olvasóinknak. Mi is igaz szívvel köszöntjük mindnyájukat.

Horhi. 1. Ön, mint csendőr, fegyveres testület tagja, tehát a hivatkozott rendelet 2. pontjának hatálya alatt áll s mint ilyen, jogosulttá válhat a Tűzkereszt I. fokozatára, ha beigazolja, hogy a rendeletben közölt egyéb feltételeknek (legalább háromszori részvétel a harcban és 12 heti tartózkodás hadművelleti területen) megfelel. 2. Nemesi előnevét csak akkor használhatja, ha a B. M. úrtól nemesiségének elismerését kéri s miután a B. M. úr nemesi címéhez és előnévéhez való jogosultságát igazolta, ennek megtörténtét állományparancsban tárgyalják és személyi okmányain átvezetik. Mivel Budapesten teljesít szolgálatot, azt tanácsoljuk, forduljon az Országos Levéltár titkári hivatalához, ott részletes útbaigazítást kaphat.

Nagyvárad. A folyó évben őrsparancsnokiskolát végzett őrmesterek valamennyien előléptek s így Ön is bizonyára törzsőrmester lett azóta. A „vizsgázott” jelző használatát illetően most már nem lehetnek kétségei.

Salgó. 1. A Szut. 28. pont 3. és 4. alpontja olyan esetre vonatkozik, amikor a csendőr ellen, még polgári életében elkövetett büntetendő cselekmény miatt polgári bíróság hozott ítéletet s ez csendőrségi szolgálata idején válik jogerőssé. A gyakorlatban ez meglehetősen ritkán fordul elő, de megtörténhet (a testületbe való felvételét megelőző priorálás csak jogerőssé vált ítéletet mutat ki) s ezért az utasítás ilyen esetre is intézkedett. 2. Szolgálati jelvény pl. a derékszíj (tölténytáskával és anélkül). Egyébként olvassa el 1942. évi április 1-i számunk 235. oldalán „Sapka” jelíges üzenetünket. 3. A szabályszerű megnevezés: „vizsgázott törzsőrmester” — és nem megfordítva. (L. a 10/1943. sz. Cs. K.-ben megjelent új előléptetési szabályzat 2/b. pontját.) 4. Erre a kérdésre csak akkor válaszolhatnánk, ha tudnánk, milyen célra akar kölcsönhöz jutni. Leveleiben — többek között — bánya és gyár létesítését is említi. Ehhez kellene a kölcsön? Nem hisszük, hogy komolyan gondoljon ilyesmire, hiszen tudnia kell, hogy tényleges szolgálata alatt üzleti tevékenységgel úgysem foglal-

Lábizzadásnál használjon Molnár-féle Sudoránt
Bővebb leírás a Cs. L. ápr. 15-iki számában
A 31.100.1943. K. M. számú rend. a'apién ára 2 P. 50 f.

Jó Bertalanné
Butort butorszalonjából vásároljunk bizalommal.
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 82. I. 3. Telefon: 223-131.
Vidékre árajánlatot küldünk.

Felten és Guilleaume
kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár Rt.
Bowden lékpázmák és spirálisok
BUDAPEST, XI., BUDAFOKI-ÚT 60.

Aranyozott - kovácsoltvas - kristály
Stylcsillárok, díszlámpák
TÓTH JÁNOS
lámpaernyő - műhely
BUDAPEST, KOSSUTH L.-U. 1. e. Perenciek udvara. T.: 188-269.

EREDETI

PUCH — STEYR-WAFFENRAD — WANDERER
KERÉKPÁROKAT,
EMERGÉ GUMIKAT, ALKATRÉSZEKET FELSZERELÉSI CIKKEKET
RAKTÁRRÓL SZÁLLÍT

HERBSTER KÁROLY KERÉKPÁRNAGYKERESKEDÉS

BUDAPEST, VII. KÁROLY KIRÁLY-ÚT 9. — TELEFON: 42-33-44, 42-33-68

ALAPÍTVÁ: 1880

Tichler János

papíráru papírzacskó és gyógyszerészeti papíráruk gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

kozhatik. Ezt a Szut. 84. pontja szigorúan tiltja. 5. Házépítéshez szükséges lakbértörlesztés kölcsön felől a kereskedelemügyi minisztérium XV. ügyosztálya (Budapest, II., Lánchíd-u. 1—3. szám) ad közelebbi felvilágosítást. 30 filér beküldése mellett kérjen tájékoztatást és kérvényürlapot. 6. A nagy lakások önálló lakás céljaira alkalmas részének igénybevételéről a 6.740/1941. M. E. számú rendelet 6. és 11. §-a intézkedik. (L. az 1941. évi 212. sz. B. K.-t.)

Nagyatád. A Csűsz. 159. pontja előírja, hogy az egyes tereptárgyakhoz történt érkezés és indulás idejét a szolgálati lap II. részébe a Szut. 263. pontjában foglalt rendelkezések szerint kell bevezetni. A megérkezés és indulás időpontjának beírását a Szut. „minden községnél és tereptárgynál” kötelezővé teszi. Az jár el tehát szabályszerűen, aki a szolgálati lap II. részébe első és utolsó tereptárgyként is az őrsállomás községnevet és nem a csendőrlaktanyát írja elő, mert a laktanya nem tereptárgy. A laktanya megjelölést csak akkor kell beírni, ha a járőr az előírt tereptárgyak leportyázása után visszaérkezve, ott még pihenőt tart (ezt ugyanis a Szut. szerint mindig annak megkezdése alkalmával kell bejegyezni s ehhez hozzátartozik, ha még nincs beírva, a hely megjelölése is) — vagy ha a portyázás közben — pl. valakinek az igazoltatása végett — a laktanyába betér. A Csűsz. mintáiban olvasható bejegyzések csak példakul szolgálhatnak, tehát a gyakorlatban a szolgálat természete szerint értelemszerűen kell azokat felhasználni.

B. G. A csendőrlégénység ruházati cikkein névcédula alkalmazását az „Általános szolgálati határozványok” írta elő. A fennmaradt szokás alapján ez így történik ma is. Az anyagbeszerzési nehézségekre tekintettel a névcédulákat selejt fehérnemű anyagból is elő lehet állítani.

T. A. Salgótarján. Ilyen tartalmú közleményeknek nem adhatunk helyet.

Egység. A terménybeszolgáltatási kötelezettség az őrsre is vonatkozik. Olvassák el a f. évi 28. sz. Cs. K.-ben megjelent 758.100/1943. XI. sz. közellátásügyi miniszteri rendelet 10. pontját, ott megtalálják a részletes tudnivalókat.

Nagyiklód. A Szut. 263. pontja előírja, hogy a szolgálati lap megfelelő rovatába be kell vezetni a pihenőt is és annak idejét mindig a megkezdéskor kell beírni. Nyilván-

való, hogy a „megfelelő rovat” kifejezésen a szolgálati lap II. részének valamelyik rovatát kell érteni. A pihenő beírásának ez a kötelezettsége a laktanyában a szolgálat végén tartott pihenőre is vonatkozik, mert a Szut. ezt, mint kivételt nem említi. Ne tévessze össze ezt a bejegyzést a 232.171/VI—b.—1941. sz. B. M. körrendeletben előírt bevonulási záradéknak a pihenő feltüntetésére vonatkozó részével.

Valahol Oroszországban. A nősülési kérvény — a távházasság kötésének szándékával is — csak akkor adható be, ha az érdekelt a 30. életévét betöltötte. Az Ön által említett esetről bajtársa szabálytalanul járt el. Nősülési engedély nélkül csak nemtényleges állományú tényleges szolgálatra behívott csendőr köthet távházasságot, ha a hadművelleti területen tartózkodik. A jegyzőkönyvet közvetlen előjáró tisztí parancsnoka a kérvénnyel és az orvosi bizonyítvánnyal együtt szolgálati úton terjeszti fel az illetékes kerületi parancsnoksághoz, de ajánlatos, ha a kérvény beadásának tényéről oda közvetlenül is jelentést tesz, hogy mindjárt előjegyzésbe vegyék. A honvédségen és csendőrségen belül a távházasságra vonatkozó rendelkezések végrehajtásáról szóló 22.000/eln. 15.—1942. sz. körrendelet (megjelent az 1942. április 28-i 19. sz. H. K. szab. rend.-ben) bizonyára megvan ott is, hiszen arra a hadművelleti területen lévő alakulatoknál lépten-nyomon szükség lehet. Forduljanak bizalommal az ottani tisztí parancsnokokhoz, akik az esetleg még szükséges felvilágosításokat megadják.

Kilóciklus. Nyilvánvaló, hogy az önhibájukon kívül annak idején fennállott szolgálati viszonyok miatt nem érheti Önöket hátrány a többiekkel szemben. Ha előléptetésre sorra kerülnek, ügyüket majd külön elbírálják. Addig várjanak türelemmel.

Érdeklődő. „A honvédség egyenruhái és rendfokozati jelzései” címmel kiadott táblázaton a csendőrségi ábrák közt utolsó helyen feltüntetett rendfokozat — sárga paszomány mellett egy csillag — nyilván tévesen került oda, mert ilyen rendfokozat nálunk nincsen. A kép a sárga paszomány nélkül alkalmas volna próbacsendőrről örvézető ábrázolására s a tervezőt is bizonyára ez a szándék vezette. Valószínű, hogy nyomdatechnikai hiba miatt készült el mégis ilyenformán az ábra.

**OSZTÁLYSORSJEGYET
TÖRÖK BANKHÁZNÁL
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.
v á s á r o l u n k.**

Ma magyar gyártmányú

THEBRIS MASOLO IRONT
HASZNÁLJUK
GYÁRTJA
SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

PAPIR, ÍRÓSZER

**Csendőrségi nyomtatvány,
EGYENRUHÁZATI FELSZERELÉS
szükségletünket szerezzük be
CSERFAI ISTVÁN-tól**

BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p. u.-tól 2 perc.
Megbízható óskeresztény cég! • Pontos postai kiszolgálás.

Sport
felszerelések
szaküzlete

Maurer István
Bpst., VI., Teréz-krt 4. Tel.: 224-894
A „BARROS SZÖVETSÉG” TAGJA

**Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési
cikkek szállítója:**

**VITÉZEK
Termelő-, Beszerző- és Értékesítő
SZÖVETKEZETE**

papírosztálya

**Budapest, XII., Bernáth Géza-utca 14. szám
(A csendőrlaktanya közelében.)**

N. B. Magyarnádas. 1. A honosítás iránti kérelmet a B. M. úrhoz címelve a községi előjárásnál, városokban a polgármesternél kell benyújtani. Mivel menyasszonya — mint írja — Kolozsvárott lakik, azt tanácsoljuk, keresse fel az ottani polgármestert hivatali és a honosítási ügyekben eljárni hivatott tisztviselőtől kérjen közelebbi felvilágosítást. Ott majd a szükséges okmányokra vonatkozólag is részletes útbaigazítást kap. 2. Az iratok beszerzését diplomáciai úton is megpróbálhatja. De számolni kell azzal, hogy ez hosszú időbe telik. A külügyminiszterhez címzett kérelmét szolgálati úton kell felterjesztenie.

Gy. I., Somorja. A leírt esetről nem forog fenn büntetendő cselekmény. Az egész csupán magánjogi kérdés, mint az adás-vételi ügyletek általában. A kárt szenvedett félnek a megállapodást megszegő vevővel szemben polgári peres úton kell kártalanítási igényét érvényesítenie.

666. Az illetékes árvaszék útján a H. M. úrhoz kell fordulnia kérelmével. Az árvaszéknél megadják a felvilágosítást s a szükséges iratok felől is részletesen tájékoztatják.

Vác. 1. Annak nincsen akadály, hogy a Beszkárt-állást ideiglenesen elfoglalja. Véglegesen csak akkor fogják ott alkalmazni, ha majd állandó nyugállományba helyezik. Közben a H. M. úrtól kérheti újbóli felülvizsgálatát, ha érzi, hogy felgyógyulására, illetve szolgálatképességének visszanyerésére nincs remény. 2. A lapot megindítottuk.

D. M., Kisterenye. A Bolgár Háborús Emlékérem igénylésének módját az 1938. évi 6. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 1.314/eln. 8.—1938. sz. H. M. körrendelet szabályozza. Hely hiányában részletesen nem ismertetjük, de megtekintheti az ottani csendőrösön.

U. Zs., Medgyesegyháza. A magánindítvány csak arra a bűncselekményre terjed ki, amelyet a törvény magánindítványra üldözendő gyanánt jelöl meg, az azzal kapcsolatos egyéb hivatalból üldözendő bűncselekményre nem. Tehát az indítványi lopással kapcsolatos felbujtást hivatalból kell üldözni, tekintet nélkül arra, hogy az alapcselekmény miatt tették-e magánindítványt vagy sem. Másik példa megvilágíthatjuk ezt a fontos szabályt. Úgy is mondhatjuk, hogy részesség esetén, ha a közreműködők között olyanok is vannak, akik ellen az eljárást hivatalból kell megindítani, a magánindítvány elő nem terjesztése ezek ellen nem akadályozza a bűnvádi eljárást megindítását. A levelében említett esetben tehát a leány és szülei — mint a házasságkötés kilátásba helyezésével hitegetett fiatalember felbujtói — ellen hivatalból kell a bűnvádi eljárást megindítani, és pedig lopás büntetéseben való részesség miatt, egyrészt, mert a fiú által az édesanyjától sorozatosan összelopott dolgok értéke a

4000 P-t meghaladja másrészt azért is, mert a házi lopás ténye: a közös háztartásban élés nem személyes tulajdonság, vagyis nem esik a BTK. 74. §-ában foglalt szabály alá s így büntetetté minősítő körülményként a tettessel közös háztartásban nem élő részeseire is kihat, ha az elkövetőnek erről a viszonyáról tudomásuk volt. A fiatalember a lánnyal, illetve annak szüleivel szemben megpróbálhatja a szülői házból lopott és odaajándékozott dolgok értékének megfelelő kártalanítás érvényesítését polgári peres úton.

Baja. Nem részesülhet semmiféle kedvezményben. Soronkívül csak azoknak a kérvényét intézik el, akik a hadművelleti területről távházasságot szándékoznak kötni. (L. f. évi július 15-i számunkban „Valahol Oroszországban” jelíggel üzenetünket.)

Isten segits. A vendéglői ipar gyakorlásához nem elegendő a pénzügyigazgatóság által kiállított italmérési engedély, hanem szükséges az illetékes főszolgabíró, mint I. fokú iparhatóság jogkörébe tartozó iparjogositvány megszerzése is. Az ellen, aki ennek nincs birtokában s az iparüzést rosszhiszeműen mégis megkezdte, a jegyző jogszzerűen jár el, mivel e tekintetben a felügyeletet kis- és nagyközségekben a községi előjáróság gyakorolja. Maga a jegyző, illetve a községi előjáróság azonban csak ellenőriz és véleményez, de nem vonhat el engedélyt és nem büntethet. Erre csak a főszolgabíró jogosult. Olvassa el a Pinczés-féle BTK. III. kötet 425—439. oldalait, ott részletes tájékoztatást talál.

Cs. M., Kolozsvár. A keresett csapattest irattára megszállt területen maradt. Sorsáról nincsenek közelebbi adatok.

V. J., Volóc. A kéredezett címe: Kassa, csendőr szárnyparancsnokság.

Szép idő. A levelében említett érem a Magyar Vöröskereszt Egyet központi irodájában (Budapest, VIII., Baross-utca 15. sz.) kapható. Ara: 20 P.

H. P. nt. cső. Budapest. Az igényjogosultság megszerzésére a szolgálati ideje elegendő, mert nem kell megszakítás nélkül lennie s bele kell számítani mind a honvédségnél, mind a csendőrségnél teljesített szolgálatot. Ha hozzájut, olvassa el az 1934. évi április 10-i számunk 286. oldalán közölt cikkünket.

55.555. A számvivő próbaszolgálatra beosztott tisztelyettesek vezénylését a H. M. úr 114.432/eln. 20.—1943. számú rendeletével tartóssá minősítette s mint tartósnak vezényelteknek, az illetményeszerű átköltözködési költségekre van igényük. A 4375./Res. VI.—b.—1939. számú rendelet már nincs érvényben, mert csak egy adott esetre vonatkozott.

ÍRÓGÉP-ét javíttassa

JUHÁSZ IMRE ÍRÓGÉPÜZEM-nél
SZÉKESFEHÉRVÁR, RÁKÓCI-UTCA 2 SZÁM
Kell'ek'ek minden rendszerű irodagéphez.

BÁCSÉNYSZKI

ALAPÍTVÁ: 1881.

„PRECISION” óra és ékszerraktár
KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 15.
TELEFON: 37-59.

Lábápolás

csendőröknél

életszükséglet

Mert csak egészséges lábakkal végezhet' kitöréstalanul szolgáló Hétenkin 12-szer, lábát után egy nagyozónyi nagyáru CSENDŐR PODEOL-tal masarozzuk jól be lábainkat s a társult lábakkal azonnal felelősségek. A talizmán, kelemen szag, égő érzés, föld és azonnal megszűnnek, lábaid fidek izis-ek lesznek és járva végre en könnyűen válik minden gyógyárban, drogárban kapható és a készítőnél postán megrendelhető. Ara 192 pengő
CSANDA GYÓGYSZERTÁR, NAGYVÁRAD
A nagyvárad Csendőrszék szállításja.

Egyenruházati, felszerelési cikkeket esztől

KAZAI JÓZSEF cégnél
vásároljunk

A m. kir. csendőrség szerszámos szállításja. Polgári és katonai szabóság
MISKOLC, Szemere-u. 4.

Egyenruházati és felszerelési szaküzlet.
Csendőrségi nyomtatványok. Pontos postal kiszolgálás.

KOVÁCS JÁNOS
DEBRECEN, Hatvan-u. 2.

EPEKÖBETEGEK próbálják ki a rég bevált
„SPECOLITH” 2 epekő-teát.

Egy doboz 10 napi adag ára: ... P 380 + 005

Megrendelhető a készítőnél:

ÁRENDÁSSY LÁSZLÓ „Flóra” gyógyszertára
Pestszentlőrinc, Üllői-út 175. Telefon: 342-340.

Egyenruházat HOKSARI

KELETI P.-U.-NÁL BAROSS TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÚT 60

5755. Új írógépet magánszemélyek részére nem utalnak ki. Próbáljon használatot beszerezni valamelyik írógépkereskedőnél vagy napilapban közölt hirdetés útján. Egyébként mai számunkban a hírek között közöltünk ajánlatot eladó írógépről.

Könyvgyűjtemény. A kérdezett címe: Marosvásárhely, csendőr nyomozó osztály.

Szeksárd 13. 1. Még nyomdában van. A megjelenés időpontjáról majd hírt adunk a lapban. Ha megrendelte, meg is kapja, várja meg türelemmel. 2. Egyelőre nem mehet át, kérelmét azonban beadhatja. 3. Igényjogosultsági igazolványt csak a 6. szolgálati éve letöltése után kérheti. Idegen állam hadseregében teljesített szolgálati idő nem számítható be.

Bácska. 1. A 66 nap megszakitásnak számít. 2. A Tűzkeresztet csak akkor kaphatná meg, ha az említett harcokban megsebesült volna, de megkaphatja a III. fokozatát a hátszágban teljesített csendőrségi szolgálata alapján, ha majd az ehhez megkövetelt szolgálati idő tartamát a hadműveletek lezárása után a Fővezérség megállapítja és ki hirdeti. 3. A kormányzói kegyelem az Ön esetére nem vonatkozik. Az okokat megtalálja f. évi február 1-i számunk 93. oldalán közölt „1500” jelű üzenetünkben. A rehabilitációs eljárást annak idején kérelmezheti, de ez sem vezet a már bejegyzett bírósági büntetés törléséhez, hanem csak a büntetés hátrányos jogkövetkezményeit szüntetheti meg. Olvassa el 1942. november 15-i számunk 723. oldalán „Tázlár” jelű üzenetünket.

444. A vallás parancsai és a polgári törvények adta lehetőségek ezen a téren, sajnos, nincsenek összhangban. Azzal, hogy édesanyja nem jelent meg a tárgyaláson, perverz lett, ami a költségekben való elmarasztalást vonta maga után. Ha az adott határidőn belül nem élt perorvoslati jogával, a költségeket bizony ki kell fizetnie, mert különben végrehajtják rajta. Szomorú történet ez, de az élet tele van ilyenekkel. Bármilyen keserves is a méltánytalannak érzett költség elviselése, ne érezzék az ügynek csupán anyagi vonatkozását, hanem azt is, hogy az erkölcsi pernyertes mégis csak az édesanyja maradt, mert övé a nyu-

godt lelkiismeret és kötelességteljesítés vigasztaló tudata, ami mindennél többet ér.

Erdely. A gyapjú forgalmának szabályozásáról a Budapesti Közlöny 1. évi március 24-i számában megjelent 16.000/1943. lp. M. számú rendelet intézkedik. A rendelet szerint a termelő köteles a lenyirt gyapjút bejelenteni. A bejelentett mennyiséget — bizományosai útján — a Futura igénybeveszi. A rendelet valóban csak annak a juhtartó gazdának gyapjútermését, illetve termésének meghatározott hányadát mentesíti az igénybevétel alól, aki gyapjú házi feldolgozásával már 1941. évet megelőzően is foglalkozott. E szerint az a gazda, aki csak 1941. óta tart juhot, egész gyapjútermését köteles beszállítani. Kétségtelen, hogy azokon a vidékeken, ahol a lakosság ruházati cikkeinek jórésze a saját termésű gyapjú házi feldolgozásából kerül ki, ez a rendelkezés nem kedvez a juhtartás elterjedésének. Mégis szükség volt erre a rendelkezésre, hogy az ország fokozott gyapjúsükségletét biztosítani lehessen. 1941. év óta ugyanis a háború okozta nehezebb anyagbeszerzési viszonyok egyes vidékeken olyanokat is juhtartásra és gyapjútermelésre készítettek, akik azelőtt erre nem is gondoltak. A cél persze nem az volt, hogy termésüket forgalomba hozzák, hanem, hogy azzal — sokszor fölös mennyiségben is — saját gyapjúsükségletüket biztosítsák. Ennek a békeidőben egyébként igen örvendetes folyamatnak azonban lassankint a köz látta kárát, mert nagymennyiségű gyapjú maradt távol a szabad forgalomtól. Közérdekből s elsősorban a honvédség gyapjúsükségletének biztosíthatása végett kellett tehát a kérdést a fent ismertetett módon szabályozni, persze úgy, hogy a régi juhtartó gazdák, akik már a háború előtt is kénytelenek voltak gyapjúsükségletükről házi gazdálkodással gondoskodni, méltányosságból megtarthassanak bizonyos mennyiséget.

A szerkesztésért és kiadásért felelős
BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Györy Aladár igazgató.

EGYENRUHÁK

méret után, felszerelési
cikkek, kész férfi-
és fiúruhák

BARTALIS ISTVÁN ruhaüzletében

KOLOZSVÁR, Egyetem utca 1.
TELEFON: 28-47

„Horthy Miklós” élete:

Herceg, Harsányi Zsolt stb. 600 oldal, képekkel . P 34.—

Legujabb lexikon:

20.000 kérdésre válaszol. A tudás ábe-je P 28.—
M grendelhetők: „FARKAS” könyvkiadó és könyvterjesztő
váll. nál, Budapest, VI., Dessewffy-u. 40. Postai szétküldés!

Magyar gyárimány
Cipők, csizmak, szijazatok,
nyergek, tölténytáskák,
pisztolytáskák fényesítésére
és ápolására.

**Egymagában
vagy tejjel keverve
kitűnő!**

ÓRÁT arany-ezüst **ÉKSZERT** vásároljunk
BUO CZ VILMOS órás- és ékszerésznél
KASSA, Fő-utca 17. Szakszerű
 javítások
 Vessék aranyat, ezüstöt, drágakövet legmagasabb napi áron

Egyenruházat,
Katonai felszerelések **TURÁNI ISTVÁN**
 cégnél.
Szövetek **KASSA, Fő-utca 118.**

A m. kir. csendőrség szállítója. — Megbízható, pontos kiszolgálás.

KERÉKPÁRT, alkatrészeket,
 rádiót, **VARRÓGÉPET** **KISS BÉLANÉ**
 vásároljunk
 műszaki kereskedésében,
 A m. kir. csendőrség tagjainak
 kedvező fizetési feltételek. **NAGYVÁRAD,**
 Kossuth L.-u. 3.

Pontos **ÓRÁT,** arany, ezüst **ÉKSZERT**
Ajándéktárgyakat bízalommal vásárolhatunk

GYENGE ISTVÁN

szakképzett órás és ékszerésznél,
NAGYVÁRAD, Rákóczi-út 19. • Szakszerű javításokat. • A m. kir. Csendőrség szállítója.

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, töltőtollat

SIMON ISTVÁN

CÉGNEL VÁSÁROLUNK.
NAGYVÁRAD, Bémer-tér 3. Telefon: 26—43.
 A m. kir. Csendőrség szállítója.

EGYENRUHA

Polgári szabóság, felszerelési cikkek

Gergely Béla

NAGYVÁRAD, Mezey Mihály-utca 1.
 A m. kir. csendőrség Bihar és Szatmár megyei osztályának szerződött szabója
 Megbízható, pontos kiszolgálás.

PONTOS szolgálathoz
 pontos **ÓRÁT!** Arany,
 ezüst ékszert Mi

Optika, fotócikkek.

Székesfehérvár

Zita királyné-út 2. sz.

Gede Lajos
 ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZNÉL
 VÁSÁROLUNK

ZALKA LAJOS

EGYENRUHÁZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35

A magy. kir. csendőrség szerződéses
 szállítója. • A m. kir. csendőrség tag-
 jainak kedvező fizetési feltételek

Szíves figyelmébe!

Egyenruházat, felszerelési cikkek
 megbízható minőségben

SZABÓ LÁSZLÓ cégnél

BUDAPEST, IX., MESTER-UTCA 38.

Pontos postal kiszolgálás. Az Önállósítási Alapból létesült cég.

HUSZÁR PENGÉ

VILÁGHÍRŰ

WAFFENRAD
STEYR WAFFENRAD

WANDERER

Márkás kerékpárok!

Csendőrök részére kb. 500 vidéki
 viszonteladónál beszerezhető.

Forduljon bízalommal vidéki
 képviselőinkhez, ahol nemcsak
 gondos kiszolgálásban lesz része,
 hanem kerékpárját szakszerűen
 is kezelik.